

ELSŐ KÉZBŐL A HADERŐRŐL!

magyar HONVÉD

www.honvedelem.hu

A Honvédelmi Minisztérium magazinja – 2014. augusztus XXV. évf. 8. szám – 390 Ft

1914 | 2014 | **HÁBORÚ!**

97708656300614008

16

A KÜLÖNLEGES MŰVELETI HARCIBŰVÁR-ALAPTAN FOLYAMON RÉSZT VETT KATONÁKAT CSOPORTKÖTÉLÉKBEN VÉGREHAJTANDÓ SPECIÁLIS HARCTEVÉKENYSÉGEK, ILLETVE A HAGYOMÁNYOS ALAKULATOKKAL MEGOLDHATATLAN FELADATOK ELVÉGZÉSÉRE KÉSZÍTETTÉK FEL.

24 A NATO Tigris Szövetség teljes jogú tagja lett a magyar Gripen század az idei, németországi Tiger Meet-en.

32 A Többnemzeti Szárazföldi Kötelék idén is igazolta, hogy készen áll a válságkezelő műveletek végrehajtására.

36 A NATO-tagországok informatikai rendszerei közötti együttműködést tesztelték egy lengyelországi gyakorlaton.

A MAGYAR HONVÉD MAGAZIN KÖVETKEZŐ SZÁMA 2014. Szeptember 12-ÉN JELENIK MEG.

56 Múzeumhajóként éledhet újjá az egykori Osztrák–Magyar Monarchia legrégebbi folyami hadihajója, a LEITHA monitor.

HM ZRÍNYI
TÉRKÉPÉSZETI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS
SZOLGÁLAT

HADERŐ

Az első tanévzáró 4

NAGYVILÁG

Rossz helyen, rossz időben 8

Radar 12

Missziós hírek 14

SEREGSZEMLE

Különleges katonák 16

Júliusban történt 20

Puma a tigrisek közt 24

Mentés égen, földön 28

Többnemzeti kötelékben 32

Közös érdekek 36

A radareMBER 40

Aknák és robotok 43

Segítség a földről 44

HÁTORSZÁG

Háborúl 46

Tigrisröptetés 50

VOLT egyszer egy fesztivál 54

Úszó múzeum 56

Közérdekű 60

Hadifogolynapló 61

Az öreg huszár 62

A Honvédelmi Minisztérium magazinja XXV. évfolyam 2014. 8. szám

Kiadja a HM ZRÍNYI Térképészeti és Kommunikációs Szolgálató Közhatalú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság.

Felelős kiadó:
DR. BOZSONYI KÁROLY
ügyvezető

Nyomatás:
A kft. saját nyomdájában

Felelős vezető:
A kft. ügyvezetője

Szerkesztőség: 1087 Budapest, Kerepesi út 29/B Postacím: 1440 Budapest, Pf. 22 Tel.: 459-5315, HM: 27-913 fax: 459-5351
E-mail: magyarhonved@armedia.hu

Főszerkesztő:

SZABÓ BÉLA
Olvasószerkesztő:
GYÖRI LÁSZLÓ

Lapszerkesztők:
TRAUTMANN BALÁZS, FEITH LÁSZLÓ

Hírszerkesztő:
SINKA ISTVÁN

Régió-tudósítók:
GALAMBOS SÁNDOR, KÁLMÁNI GÁBOR

Fotóriporterek:
DÉVÉNYI VERONIKA, GALOVTSIK GÁBOR,
KRASZNAI-NEHREBECZKY MÁRIA, RÁCZ TÜNDE (KEPSZERESZTŐ), TÓTH LÁSZLÓ

Tervezőszerkesztő:
GRÓF ISTVÁN

E HAVI MAGAZINUNKAT
FEITH LÁSZLÓ SZERKESZTETTE

Borítófotó: Törös István és archív

ISSN: 0865-6932
Lapunk az Európai Katonai Saj-
tósövetség (European Military Press
Association) tagja

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletéga (1089 Bp. VIII., Orczy tér 1.), előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél, e-mailen: hirlap-elofizetes@posta.hu, faxon: 303-3440.

További információ:
06-80-444-444

AZ ELSŐ TANÉVZÁRÓ

VÉGET ÉRT AZ ELSŐ TANÉV, AMELYET A DEBRECENI HONVÉDELMI KÖZÉPISKOLA A HONVÉDELMI MINISZTERIUM FENNTARTÁSÁBAN, A HM PARLAMENTI ÁLLAMTITKÁRSÁGÁNAK IRÁNYÍTÁSÁVAL TÖLTÖTT. A TANÉV NEM CSAK A DIÁKOK ÉS A TANÁROK, DE A FENNTARTÓ SZAKEMBEREI SZÁMÁRA IS MOZGALMASNAK BIZONYULT.

A 2013/14-es tanítási év tapasztalatairól dr. Tóth László ezredes, a HM Társadalmi Kapcsolatok és Híborús Kezeloleti Főosztály vezetőjét kérdeztük.

– Az ország egyetlen honvédelmi nevelésre és oktatásra épülő intézménye a debreceni Gábor Dénes Elektronikai Műszaki Szakközépiskola és Kollégium. A honvédelmi miniszter egyes jogköreit a parlamenti államtitkárnak delegálja, a mindennapi élettel kapcsolatos feladatokat azonban önműve végzi. Hogyan sikerült az iskolát integrálni a Magyar Honvédség rendszerébe?

– Az „átállítás” egyik legfontosabb fel-

adatának az adminisztrációs nehézségek áthidalása bizonyult, amelyhez szükség volt szakértelemre, a csökönyösségig menő kitartásra, és mindkét fél (azaz az intézmény dolgozói és a felettes szerv képviselői) részéről nagy adag jóindulatra. Össze kellett fésülnünk a jogi keretekkel azt, hogy az iskola kiválik a Klebelsberg Intézményfenntartó Központból, és integrálódik a Honvédelmi Minisztériumba. Ez egyedi helyzet, erre nincs kialakult joggyakorlat, minden érintett szervezet összedolgozott, hogy együtt alakítsuk ki az új rendszert.

– Milyen volt a fogadtatás a dolgozók, a diákok, illetve a szüleik részéről?

– Meg kellett győzni a tanári kart, a szülőket, a gyerekeket. Ennek orosz-lánrésze az igazgatóra, Berkecz Gáborra várt, s hogy ez végül sikerült, az ő érdeme. De mindannyiunknak meg kellett tanulni, hogyan csináljunk egy polgári iskolából honvédelmi iskolát, miként dolgozzanak együtt civil és katonai oktatók, hogyan vegyük észre azokat, akik tényleg katonák szeretnének lenni, s mivel tegyük a fiatal tisztek számára vonzóvá az oktatói pályát. A problémák egyébként nem jönnek „feléle”.

Berkecz Gábor igazgató és kollégám, Szabó Zoltán alezredes mindent helyi szinten igyekeznek kezelni, megoldani. Közvetlen előljáróinkhoz, Vargha Tamás parlamenti államtitkárhoz csak a végső esetben fordultunk, és szinte alig tudnék ilyen példát említeni. Mi, a Honvédelmi Minisztérium dolgozói, itt csak azt érzékeljük, hogy Debrecenben rátermett emberek dolgoznak. Azoknak a szervezeteknek a tagjai, akik például a vagyon átvételében voltak érintettek, maximális szakértelemmel oldották meg a rájuk háruló pluszfeladatokat. Az MH 5. Bocskai István Lövészdandár akkori parancsnoka, Böröndi Gábor dandártábornok és besorozottai azonban nemcsak hozzáértésről, hanem kitartásról és jóakaratról is tanúbizonyságot tettek. Ez a jóindulat és támogatás azóta is töretlen. Az alakulat parancsnokával, Takács Attila ezredessel és a szomszédságban lévő Kosuth laktanyában dolgozókkal rendszeres kapcsolatot tart az iskola vezetése, kölcsönös az egymás iránti tisztelet és segítségnyújtás.

– Mikor érezte azt, hogy a fardartságos előkészítő munkának eredménye is van?

– A 2013-as tanítási év megnyitóján. Amikor Hende Csaba honvédelmi miniszter a honvédelmi nevelésről és a jövő katonanemzedékéről beszélt, mindannyian éreztük, hogy ez már nem egy átlagos középiskola. S közben érzékeljük a közösen létrehozott oktatási rendszer felelőségének a súlyát. Felemelő pillanat volt, amikor a miniszter, valamint Benkő Tibor vezér ezredes, vezérkari

főnök és Takács ezredes együtt vágták át a Kossuth laktanya, illetve az intézmény között álló székely kapunál a nemzetiszínű szalagot, jelképezve a honvédség és az új generáció közötti út átjárhatóságát.

– Aztán jöttek a hétköznapok...

– Amelyeknek a kihívásait itt szintén alig éreztük. Amit ma látunk: jobban óhajtották a létét ennek az iskolának, mint ahogyan azt gondoltuk. Még ki sem ment az első növendéki évfolyam és már nimbusza van a képzésnek. A hatalmas túljelentkezés is ezt bizonyította, ellettek minket az elutasított gyerekek szüleinek a fellebbezései...

– Az oktatás és a nevelés Debrecenben zajlik. Ön, mint a fenntartó képviselője, az iskola igazgatójának közvetlen előljárója, Budapestén szolgál. Hogyan éli meg az intézmény mindennapjait?

– Berkecz Gábor igazgató hetente kétszer tájékoztat telefonon (csak a hivatalos ügyeket intézzük írásban), így minden „az ő szemüvegén keresztül” látok. Fontos tudnom, lelkiileg milyen terheltek rónak a feladatok egy igazgatóra. De

ettől még nem biztos, hogy ilyen jól működne az intézmény között álló székely kapunál a nemzetiszínű szalagot, jelképezve a honvédség és az új generáció közötti út átjárhatóságát.

sok év után újra legyen honvéd iskola hazánkban. Az idők folyamán olyan közvetlen és rendszeres kapcsolattartás alakult ki köztük, hogy ez az iskola a katonai oktatócsoport vezetése között, amely ma nélkülözhetetlen a zökkenőmentes munkához.

– Milyen alkalmakkor nyer bepillantást a diákok életébe, mit tekint a jövő feladatának?

– A növendékek szinte minden központi ünnepségen, kiemelt honvédségi eseményen részt vesznek, ezek mellett kéthavonta magam is elutazom Debrecenbe. A Honvédelmi Minisztérium felelősséget érez az intézmény és a hallgatók iránt, ezért is szükséges az igények rendszeres felmérése. Ahhoz, hogy tervezni tudjuk a jövőt, tudnunk kell, mennyire komolyak a tanulók szándékai a katonai pályával kapcsolatban, milyen arányban szeretnének a katonai felsőoktatásban továbbtanulni. Feladatunk, hogy céljaik megvalósításához támogatást adjunk, reális lehetőségeket kínáljunk számukra. Ezzel együtt tudom, hogy amikor „előjáró érkezik”, mindig mindenki a legjobb arcát igyek-

ELISMERT TELJESÍTMÉNYEK

„A mögöttünk álló tanév bizonyítja, hogy a honvéd középiskolát közös erővel stabil alapokra helyeztük, így alkalmassá vált arra, hogy a jövőben még színvonalasabbá tegyük a növendékek képzését” – mondta Berkecz Gábor igazgató a Gábor Dénes Elektronikai Műszaki Szakközépiskola és Kollégium tanévzáró ünnepségén, június 26-án.

– Nem volt könnyű feladat az iskolát a Honvédelmi Minisztérium szervezetébe integrálni, de diákjaink tanulmányi eredményei, a kollégák szakmai sikerei azt mutatják, van jövője a honvédelmi oktatásnak és nevelésnek. Büszke vagyok a növendékek fegyelmességére, céltudatosságára, s arra, hogy a tanulás mellett az egész napos elfoglaltságot jelentő katonai napirend szabályait is megtartják. Mindeközben kiváló szakmai és sportsikereket érnek el, s a hadtörténelem terén is kivételes tájékozottságot mutatnak – folytatta Berkecz Gábor.

Az ünnepség díszvendége, Kun Szabó István vezérőrnagy, a Honvédelmi Minisztérium társadalmi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkára a diákokhoz szólva elmondta: „Nagy tisztelet jár önöknek, növendékeknek azért, hogy saját elhatározásukból vállalták azokat a többletterheket, amelyek a katonává válás lépcsőfokainak leküzdésével járnak együtt. Az alaki képzés, a katonai élet szabályainak elsajátítása és alkalmazása a középiskolai tananyag mellett jelentős kihívás. Tudom, sokszor nem könnyű mindez, hiszen kényelmesebb lenne a kortársakkal együtt lazítani és önfeledten élvezni a tinédzseréveket. Ezért is tiszteletre méltó a katonai pálya iránti elhivatottságuk és kitartásuk, amely megnyilvánul a mindennapi életük során.”

A tanévzárón Kun Szabó István vezérőrnagy, Berkecz Gábor és Nagy László nyugállományú ezredes, a Honvéd Hagyományörző Egyesület alelnöke elismeréseket adott át a diákoknak kiemelkedő tanulmányi és sporteredményeikért, közösségi munkájukért, a katonai hagyományok ápolása terén végzett tevékenységükért, példamutató magatartásukért. Az intézmény vezetője a kivételes szakmai sikereket elért pedagógusokat, katonai oktatókat, kollégiumi nevelőket és adminisztratív dolgozókat is jutalmazta.

Kun Szabó István vezérőrnagy elismerésben részesítette Gedei Péter, Csemák Martin és Demjén Béla növendéket, s oklevelet adott át a Honvéd Koronaország kiképző állományával a 2013/2014-es tanévben közösen végrehajtott „kardfogások oktatása” során tanúsított kiemelkedően fegyelmezett és lelkiismeretes munkájáért Csemák Martin, Demjén Béla, Holló Boldizsár, Kovács Bence, Kun Gábor, Lovas Viktor, Suki Kálmán, Szegedi Ferenc, valamint Tóth Dénes növendékeknek.

szik mutatni: nagy a készülődés, zajlik az eligazítás, extra jól működik minden, majdnem mindannyian katonák szeretnének lenni, még a szigorú napirendről is csillogó szemmel beszélnek. Ezen persze könnyű átlátni, ha a valóság merőben más. A honvédelmi középiskolába érkeve azonban mindannyiszor áthatja az embert az általános rend, a bevésődött fegyelem, a tisztaság, a diákok figyelő, érdeklődő tekintete. Érezhető, hogy ez akkor is így van, amikor én nem vagyok ott. Ezért már megérte...

– Melyek az elmúlt esztendő meghatározó tapasztalatai?

– Azokra az ismeretekre, amiket tanítanak, arra az értékrendre, amire nevelik a fiatalokat ebben az iskolában, szükség van. Azonban az is fontos, hogy a szülőkből tudatosodjon: ez nem átnevelő intézmény. Az eleve jól szocializált gyerekekből tudunk közös erővel még jobb, felkészültebb, életrevaló fiatalokat nevelni, s adott esetben a jövő katonanemzedékének leendő közép- és felső vezetőit pályára állítani. Az ország minden részéből érkező több száz felvételiző bizonyítja, hogy jó ötlet volt létrehozni a honvéd középiskolát. Ezek a fiatalok tudnak viselkedni, fegyelmezett, köszönnek, ha a folyosón találkozunk. Nem aláztatosan és nem pökhendien, hanem ahogy kell. Amennyi jár egy katonától a katonának... Pedig nem katonákkal nevelünk.

– Hanem?

– Hanem olyan honpolgárokat, akikre lehet számítani; akik olyan értékeket képviselnek, mint a bajtársiasság, a becsület, a hűség, a hazaszeretet. Aztán ők majd eldöntik, hogy hivatásul választják-e a katonai életet.

ROSSZ HELYEN, ROSSZI DŐBEN

MINDEN VALÓSZÍNŰSÉG SZERINT SENKI NEM AKARTA MEGSEMISÍTENI A MALYSIAN AIRLINES 17-ES JÁRATÁNAK REPÜLŐGÉPÉT ÉS VELE EGYÜTT AZ UTASOKAT, A SZEMÉLYZETET KELET-UKRAJNA FELETT. A KÖZEPES HATÓTÁVOLSÁGÚ LÉGVÉDELMI RAKÉTA MÉGSEM ADOTT ESÉLYT A KÖZEL 300 EMBERNEK.

A lapzártáig beérkezett információk szerint gyakorlatilag biztosra vehető, hogy a Malaysian Airlines MH17 Amszterdam–Kuala Lumpur járatát 2014. július 17-én délután egy 9K37M1 BUK-M1 (SA-11 Gadfly) önjáró, közepes hatótávolságú, föld-levegő légvédelmi rakétarendszer rakétája találta el. A repülőgép a valószínűsíthető

találat után lezuhant, eközben 15 kilométer hosszú roncsmezőt hagyott maga után.

A 9M-MRD lajstromjelű, Rolls-Royce Trent 892-es hajtóművekkel felszerelt Boeing 777-2H6/ER nagy hatótávolságú széles törzsű utasszállító gép nem számított idősnek, első felszállására 1997. július 17-én került sor, majd jú-

lius 30-án került a malajziai légitársaság flottájába. A 777-es a katasztrófa előtt 11 434 felszállással 75 322 repült órát teljesített.

Az MH17-es járaton július 17-én minden ülés foglalt volt: 283 utassal és 15 főnyi személyzettel szállt fel közel 12 órára tervezett útjára Amszterdamból, helyi idő szerint 12.14-kor. A gép Né-

A Malaysian Airlines 9M-MRD lajstromjelű utasszállító repülőgépe.

formáció. Arról sem tudunk, hogy az éppen a kelet-ukrajnai helyzet miatt a térség közelében, de még az Ukrajnán kívüli légtérben repülő E-3A AWACS légtérellenőrző és radarfelderítő repülőgépek mit észleltek. Az eddigi információk szerint sem a gép pilótája, sem az elsőtisztje nem jelentett veszélyeztetet az ukrán légi irányítás felé. A megszólaltatott szemtanúk szerint a gép egy robbanás után már lángolva zuhant a föld felé. A gép roncsainak nagy része végül az ukrán–orosz határtól, illetve az utolsó radarészlelés helyétől 36 kilométerre, Hrabove és Saktarszk tele-

rakétarendszer különböző változataival, így elméletileg mindkét fél katonái képesek lehetnének egy ilyen támadás elkövetésére. Oroszország szerint az ukrán légvédelem hibázott és támadott, Ukrajna és gyakorlatilag minden más ország viszont úgy véli, az orosz támogatást élvező kormányellenes erők, orosz készletekből származó rakétaindító járművel és rakétával követték el a halálos támadást.

A rakétatalálatot nem csupán a 15 kilométer hosszúságú roncsmező teszi valószínűvé, hanem az azóta a nyilvánosságra került fényképek elemzése is.

Ezekből a szakértők számára egyértelműen kiderült, hogy a géptörzs (például a pilótafülke bal oldalát, közvetlenül az ablak alatt, vagy a gép alján lévő raketeret) repeszek tucatjai találták el. A pilótafülkét ért sérülések azt valószínűsítik, hogy a gép személyzete a rakéta robbanása után cselekvésképtelenné vált.

A sokat emlegetett rejtélyes nyergesvontató.

Arulkodó jel az is, hogy a repülőgépből a zuhanás közben nagyon sok alkatrész, berendezés, személyes tárgy és holttest is leszakadt, kizuhant. Ez is azt valószínűsíti, hogy a géptörzsben repülés közben valami (például egy rakéta robbanófeje) olyan súlyos károkat okozott, hogy a géptörzs szétesett, és a darabok a fő roncslemezhez képest kisebb sebességgel hulltak a földre.

A lehetséges tettes: a BUK rendszer 9A38 szállító/indító járműve.

A VÉGZETES FEGYVER

Az eddigi információk alapján szinte bizonyos, hogy a repülőgépet a BUK-M1 rendszer (a térségben készített fényképek tanúsága alapján) 9M38 vagy a továbbfejlesztett 9M38M1 légvédelmi rakétájára találhatta el. A repülőgép könnyű célpont volt: 10 ezer méter magasan, elektronikai önvédelmi és zavarórendszerek nélkül repült, így a célbefogást, majd a rakéta indítását sem észlelhette. Mivel önvédelmi rendszerekkel nem rendelkezett, s a Boeing 777-es (ellentétben a katonai vadászbombázó vagy támadó repülőgépekkel) nem képes éles, a rakéták elleni kitérőmanőverekre sem, így védtelenül repült be a BUK megsemmisítési zónájába. A valószínűleg alkalmazott légvédelmi rakéta 22–25

metország és Lengyelország légtere után repült be Ukrajna fölé. Személyzete az eddigi információk szerint a légi irányítással folyamatosan kommunikált, a leadott és engedélyezett repülési tervet követte. A katasztrófa helyszínét 33 ezer láb (10 ezer méter) utazómagasságon, az L980-as légifolyosót követve közelítette meg.

Az utasszállítóval az ukrán kormány ellen harcoló erők ellenőrizte terület feletti szakszolgálatot a rádió- és radarkapcsolat. A gép válaszára a polgári légi irányítás radarjáról. Az ukrán katonai légtér-felderítő radarrendszer adatairól cikkünk írásáig még nem érkezett hivatalos in-

formációk között csapódott a földnek. A terület a katasztrófa idején is a kormányellenes erők ellenőrzése alatt állt, és ez alappal befolyásolta a géppel történő kideríthetőségét. A szerencsétlenséget senki sem élte túl.

TETTES-KERESŐ

Egyelőre nagyon kevés tényt ismerünk a katasztrófával kapcsolatban. A gép lezuhanását követő napokban a kelet-ukrajnai konfliktusban érdekelt felek a másik oldalt vádolták a gép lelövésével. Mivel Ukrajna és Oroszország fegyveres erői is rendelkeznek a gyártása során többször modernizált BUK légvédelmi

Ez sem a korrekt balesetkivizsgálás része...

ezer méteres csúcsmagassága és 35–42 kilométeres maximális hatótávolsága elegendő volt a Boeing eléréséhez. A repülőgépet a BUK indítójárművének radarrendszere befogta, követte, majd a rakéta a célról visszaverődő jelek alapján találta el (a roncsokról készült fényképek szerint) a 777-es törzsének első alsó részét, azaz vélhetően szemből következett be a találat. A rakéta robbanófejében közelségi gyújtórészlet észlelte a célpont megfelelő távolságát, majd a 70 kilogrammos repeszrombolótöltet felrobbant. A repülőgép nagyon kemény, nagy sebességgel érkező, éles fémszilánkok ezreivel ütközött össze és ennek rombolóhatását a 777-es nem viselhette el.

A repülőgép pilótafülkéjének bal oldala, repesznyomokkal.

A BUK-támadást támasztotta alá az amerikai hírszerzés kiszivárogtatása, amely szerint rögzítették a BUK radarrendszerének célravezető jelét, illetve a térséget megfigyelő műholdak magát az elindított rakétát is észlelték. Igaz, egyelőre csak arról van szó, hogy létezik képes bizonyítani a rakétáról, amint megközelíti a gépet, magáról az indításról viszont nincs. A nyugati országok és Ukrajna szerint a kormányellenes erők Oroszországtól kapták „kölcson” a BUK hordozó/indítójárművet vagy járműve-

ket. A térségben számos fénykép és videofelvétel készült a civil nyerges vonattal ide-oda szállított, 2-4 rakétával felszerelt indítójárműről. Az ukrán hírszerzés és nyugati feltételezések szerint az MH17-es lelövését követően a láncolt repülőgépek a kormányellenes erők ellenőrizte határszakaszon át Oroszországba. Az ukrán felderítés több telefonbeszélgetést is rögzített, amelyek arról tanúskodnak, hogy a szakadárak orosz segítséggel lőtték le a repülőgé-

pet, tévedésből, mert azt ukrán katonai szállítógépként vélték. Más hangfelvételek a gép fekete dobozának sorsáról tárgyalnak. A beszélgetéseket folytató személyek nagy részét azonosították az ukránok, az amerikai szakértők pedig hitelesnek nyilvánították a hangfelvételeket.

Oroszország viszont két, ezzel merőben ellentétes forgatókönyvvel szolgált a katasztrófa, s állítják, semmi köziük sincs az eseményekhez. Az első magyarázat úgy szólt, hogy az ukrán

légvédelmi erők saját BUK-komplexumai semmisítették meg az MH17-es járatot. Ennek alátámasztásaként műholdfelvételeket tettek közzé, amelyek orosz közlés szerint a támadás napján mutatják az ukrán BUK-okat a térségben. Az ukránok persze tagadnak: egyetlen hadra fogható BUK-komplexumot sem állomásoztattak a kérdéses időben Kelet-Ukrajnában, hiszen a kormányellenes erők nem rendelkeznek sem merev- sem forgószárnyas repülőgépekkel, így nincs is szükség légvédelmi védőernyőre a támadó ukrán haderő fölé. Nyugati szakértők arra hívják fel a figyelmet ezzel kapcsolatban, hogy eddig csak a szakadárak lőtték le repülőgépeket a térségben: az utolsót, egy ukrán katonai

A holttesteket csak napokkal a katasztrófa után szállították el a helyszínről.

A holttesteket szállító hűtővagon Tórez vasútállomásán.

Civilek is feltűntek a roncsoknál.

de csak fegyverzet nélkül. Ahhoz, hogy egy „ugrással” felrepüljön 10 ezer méterre, annyi mozgási energiára lenne szüksége, amit a gép nem képes előállítani – azaz nem tud alacsonyabban akkora sebességtöbbletre szert tenni, amit magasságra tud váltani egy manőverrel. Nehezen magyarázható, hogy Ukrajna egy ilyen akcióra miért nem a rendelkezésre álló Szu-27-es vadászrepülőgépet használta volna, amely könnyedén képes 10 ezer méteren teljes fegyverzetel tevékenykedni.

VIZSGÁLAT, BUKTATÓKKAL

A repülőgépek roncsainak vizsgálata sok kérdésre adhatna választ: például a fellelt repeszek alakja, a fémötvözet és a repeszen maradt robbanóanyag elemzése nyomán kiderülhetne, hogy pontosan milyen fegyverrendszert használtak. Szintén fontos feladat a többnapos készséssel a kormányellenes erőktől malajziai kézbe, majd onnan a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet szakértőjéhez került fedélzeti hang- és adatrögzítő rendszerek, közzismertebb néven fekete dobozok adatainak elemzése. Az ugyanakkor szinte lehetetlenné teszi a nemzetközi légiközlekedési protokolloknak és a nyomozati eljárások szabályainak megfelelő helyszínelést, vizsgáldást, hogy a roncsok a szakadárak által uralt területen, hosszú napokig megfelelő biztosítás nélkül heverték azokat elmozdították, jelentős részüket elszállították. A holland bíróságnak nehéz lesz minden kétséget kizáró bizonyítékok alapján ítéletet hozni.

An-26-os szállítógépet július 14-én, 6400 méteres magasságban.

A második forgatókönyvet a katasztrófa után majdnem egy héttel, élő televíziós adásban mutatták be Oroszországban. Az itt elhangzottak szerint az orosz katonai légvédelmi radarrendszer egy ukrán Szu-25-ös „vadászrepülőgépet” azonosított a Boeing 777-essel egy repülési szinten, annak közvetlen közelében. Orosz vélemény szerint ez a repülőgép támadta meg légiharc-rakétával az utasszállítót. A magyarázat érdekesége, hogy a Szu-25-ös nem vadászrepülőgép, hanem földi célpontokat kis magasságból támadó, speciális feladatra kifejlesztett repülőgép. A Szuhoj repülőgépgyár adatai szerint legfeljebb 7000 méter magasra képes emelkedni,

IRÁNI SZUHOJOK IRAKBAN?

Minden valószínűség szerint az 1991-ben Iránba menekült Su-25K Frogfoot (Békaláb) támadó repülőgépek kerültek vissza május utolsó hetében Irakba. Az ISIS terrorszervezet által fenyegetett ország légierőjét An-124-esekkel átszállított, használt „Békalábakkal” erősítették meg. A fényképek és a videofelvételek szerint a használt csatagépek iráni sivatagi festéssel rendelkeznek, néhány gép oldalán még ma is láthatók az iráni oldalszámok. Az Oroszországból Iránba szállított gépek az ex-iraki hat Su-25K és egy kétüléses UBK közül kerültek ki. A gépeket egyes meg nem erősített hírek szerint iráni pilóták repülik majd, s ők képzik majd ki az iraki hajózókat is a típus alkalmazására.

bmpd.livejournal.com

OTTHON A TIZENÖTÖDIK IS

Június 30-án ünnepélyes keretek között adták át a Királyi Kanadai Légierő képviselői számára a tizenötödik – egyben utolsó – új építésű CH-147F Chinook kéthajtóműves nehéz szállítóhelikoptert. A gép a légierő 450. taktikai helikopterszázadának állományába kerül, a Petawawa Légítámaszponton. Az első helikoptert még 2013. június 27-én vették át a Boeingtől a légierő képviselői. A beszerzést, illetve a gépekhez tartozó 20 éves üzemeltetési, logisztikai és képzési csomagot (1,15 milliárd dollár) még 2009. augusztus 10-én jelentette be a kanadai védelmi minisztérium. A gépek 9525 kilogrammos hasznos terhelhetőséggel, modern önvédelmi rendszerekkel és digitalizált pilótafülkével rendelkeznek.

Boeing

ERŐSÖDŐ ÉSZAKI FLOTTA

Az orosz haditengerészet Északi Flottája 2018-ig négy új tervezésű aknaszedő hajóval erősödik. Az Alexandrit-hajóosztály (Projekt 12700) első, Szentpéterváron 2011 óta építés alatt álló, 521-es számot kapott egysége a tervek szerint még 2015. negyedik negyedévében hadrendbe állhat, míg utána évenként egy-egy új aknaszedő kerülhet a flottához. Az Almaz Központi Hajótervező Iroda tervezte hajóosztály tagjai 890 tonna vízkiszorításúak, maximális sebességük 16,5 csomó. A hajótest hossza 60, szélessége 10 méter. A legénység száma 44 fő. Elsődleges fegyverzete egy 30 milliméter űrméretű AK-306 gépágyú és egy 14,5 milliméteres MTPU nehézpuska. A hajó kialakítása megfelel a sarkvidéki és az atlanti-óceáni követelményeknek is.

DefenseNews

AMERIKAI-FRANCIA VERSENY LENGYELORSZÁGBAN

7,9 milliárd dollárért folyik a versenyfutás Lengyelországban: ennyit szán a védelmi minisztérium az ország légvédelmi rendszerének modernizálására. A hírek szerint a megbízás elnyerésére az amerikai Raytheon mellett a franciák vezette Eurosam konzorciumnak lehet esélye. A leendő győztesnek a lengyel PHO védelempari vállalattal együtt kell kialakítania az ország új légvédelmi rakétarendszerét. A fejlesztésre nyomós okkal szolgáltak a szomszédos Ukrajnában zajló események, amelyek – úgy tűnik – alaposan felgyorsították a lengyel védelmi reformot, így a beszerzéseket is. A mostani rakétaversenyből Izrael mellett az amerikai Lockheed Martin vezette MEADS konzorcium esett ki.

alert5.com

Közel négyszáz orosz haditengerész érkezett június 30-án Franciaországba, Saint-Nazaire hajógyárába. A SZMOLNIJ fregatton érkező tengerészek az új Mistral-osztályú VLAGYIVOSZTOK partraszállást támogató hajó kezelését fogják elsajátítani, mielőtt a sok vitát kiváltó hajóegység Oroszországba kerülne. Az ukrajnai események miatt sokáig bizonytalan volt, hogy a NATO-tag Franciaország teljesíti-e az orosz féllel közösen gyártott, 16 harci és szállítóhelikopter üzemeltetésére alkalmas két hajóegység leszállításáról szóló, még 2011 júniusában aláírt megrendelést. A hajó üzemeltetését begyakorló tengerészek egyébként az eredeti tervekhez képest közel egy hónappal később érkeztek Saint-Nazaire-be.

Navy Times

OROSZ TENGERÉSZEK FRANCIAORSZÁGBAN

PÁNCÉLOS-PROGRAM PADLÓGÁZZAL!

A brit haderő vezetésének reményei szerint sem a 2015. májusi országgyűlési választások, sem a védelmi tárca költségvetésének folyamatos lefaragása nem veszélyeztetheti a Scout SV programot, melynek eredménye egy modern, magas páncélvédelemmel rendelkező, az improvizált robbanószerkezeteknek ellenálló lánctalpas felderítőjármű lesz. A harcserző fejlesztését az amerikai General Dynamics végzi; a cég 2010-ben nyerte el a 850 millió dolláros megbízást, amely a tervezésre és több prototípus előállítására szól. A jármű alapja az ASCOD páncélozott lánctalpas jármű. A terveket 2014 áprilisában véglegesítették, az első prototípus várhatóan még idén elkészül.

DefenseNews

NEMES KRISZTIÁNRA EMLÉKEZTEK

Megemlékezést tartottak a Mazar-e Sharifban szolgáló magyar katonák Nemes Krisztián posztumusz őrnagy hősi halálának hatodik évfordulóján. Nemes Krisztián százados a Magyar Honvédség Tartományi Újjáépítési Csoportjának tűzszerezként szolgált. 2008. július 12-én, a Kunduzba vezető út mellett egy robbanószerkezet felderítése közben vesztette életét. A megemlékezésen a Magyar Honvédség 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezred állományában szolgáló bajtársa idézte fel a 32 éves korában elhunyt katona emlékét. Az Afganisztánban szolgáló magyarok nemzeti rangidőse, valamint a katonai szervezetek parancsnokai koszorút helyeztek el a hősi falánc, ezt követően a résztvevők emlékműveseket gyűjtöttek.

Nemzeti rangidős, Afganisztán

Ismét elérkezett a váltás ideje az afganisztáni Kabulban állomásozó MH Logisztikai Mentorcsoport életében: a kilencedik váltás – elérve a művelti készenlétet – átvette a stafétabotot a nyolcadiktól. A magyar kontingens a Német Fegyveres Erők Műszaki Tanácsadó Csoportja (GAFTAG) részeként, német irányítás alatt tevékenykedik. Georg Dietrich Robaszkievicz ezredes, a GAFTAG parancsnoka, illetve Mohammad Salim ezredes, az Afgán Nemzeti Hadsereg harcászoló-támogató iskolájában folyó logisztikai alapképzés vezetője külön megköszönték a misszióját befejező kontingens munkáját, az új váltásnak pedig sok sikert kívántak az előttük álló feladatokhoz. A missziójukat megkezdő katonákat Drágos Antal, Magyarország afganisztáni nagykövete is meglátogatta.

LMCS-9

Zavargások voltak a portugál–magyar közös harcászati tartalék zászlóalj felelősségi körzetében található Mitrovica településen lévő Austerlitz hídon, amely elválasztja egymástól az északi oldalon élő szerb lakosságot a déli oldal albán lakosaitól. Bár a helyszínre érkező KFOR-erők betetésére már nem került sor, az incidens során a kosovói rendőrség, illetve az EULEX (az EU igazságügyi és rendőrségi missziója Koszovóban) egységei jelentős anyagi károkat szenvedtek, s tizenheten meg is sérültek közülük. A rigómezei csata emlékművéhez vezető zarándoklat kapcsán szintén riasztani kellett a KFOR tartalék zászlóalját. A katonák a kijelölt körletek elfoglalása után felkészültek az azonnali beavatkozásra, a helyi rendfenntartó erők kíségetésére és leváltására, de jelenlétüknek is köszönhetően végül nem történt olyan atrocitás, amit a kosovói rendőrség ne tudott volna megoldani, illetve kezelni.

Kurucz Gergő százados

Fotó: Baksics Krisztián szakaszvezető

PARACSNOKVÁLTÁS

Christopher J. Petty dandártábornok ünnepélyes keretek között átvette elődjétől, Merle D. Hart dandártábornoktól a NATO szarajevói parancsnokságának parancsnoki beosztását, illetve a NATO katonai főképviseelői tiszteit. A magyar kontingensnek is otthont adó Butmir táborban megrendezett ünnepségen Bosznia-Hercegovina védelmi miniszterüme és a fegyveres erők egyesített vezérkarának vezetői állománya mellett a Szarajevóban akkreditált nagykövetek és katonai attasék, illetve a nemzetközi szervezetek képviselői is jelen voltak. Az új parancsnok beszédében hangsúlyozta Bosznia-Hercegovina NATO-csatlakozása melletti elkötelezettségét, és ígéretet tett arra, hogy ennek előmozdítása érdekében mindent meg fog tenni.

Kép és szöveg: EUFOR

Közel-keleti hivatalos útja során Hervé Ladsous, az ENSZ főtitkárának helyettese látogatást tett az UNIFIL-misszió (United Nations Interim Force in Lebanon) főparancsnokságán, a libanoni Naqourában. Az UNIFIL vezetősége többek között a magyar katonatérképészekkel megerősített egyesített (civil-katonai) geoinformációs szolgálatot (Joint Geographic Information Service – JGIS) kérte fel a főtitkárhelyettes tájékoztatására. Magyarország 2006 novembere óta, éves váltásokban négy katonatérképésszel támogatja a libanoni ENSZ-missziót. A bemutató után az ENSZ-főtitkár helyettese elismerését fejezte ki a JGIS teljes állományának kiemelkedő szakmai teljesítményükért és áldozatos munkájukért.

Lusták Péter alezredes; fotó: UNIFIL

TÉRKÉPÉSZEK ELISMERÉSE

MEDÁLPARÁDÉ CIPRUSON

Az ENSZ ciprusi békefenntartó misszió megalakulásának ötvenedik évfordulójához kapcsolódó medálparádén kétszáztizzenhat békefenntartó, köztük tizennyolc magyar katona kapott ENSZ Békefenntartó Érdemérem kitüntetést. A régi nicosiai repülőtéren rendezett ünnepségen többek között jelen volt Lisa Buttenheim, az ENSZ-főtitkár ciprusi képviselője, a misszió civil vezetője és Chao Liu vezérőrnagy, az UNFICYP-erők parancsnoka. Hazánkat Botos Balázs, Magyarország ciprusi nagykövete, illetve Fucsku Sándor vezérőrnagy, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság parancsnoka képviselte. Az ENSZ BT által 1964-ben alapított UNFICYP békefenntartó misszióban eddig 32 nemzet katonái teljesítették szolgálatot, a magyarok immár 21 éve látják el békefenntartói feladatokat a szigeten.

Sz. M.; fotó: UNFICYP magyar kontingens

KÜLÖNLEGES KATONÁK

Rajtaütés a víz alól

KÜLÖNLEGES MŰVELETI HARCIBÚVÁR-ALAPTANFOLYAMOT SZERVEZETT A MAGYAR HONVÉDSÉG. ILYEN KIKÉPZÉS HAZÁNKBAN MÉG SOSEM VOLT: A KATONÁK FELKÉSZÍTÉSE MÁSFÉL HÓNAPIG TARTOTT; ZÁRÓGYAKORLATUK SORÁN A TISZÁN KELLETT SZÁMOT ADNI TUDÁSUKRÓL.

Hathetes intenzív kiképzés után, júliusban sikeres vizsgán bizonyították felkészültségüket az MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj harci búvárai. Felkészítésük tematikáját az amerikai tanfolyamok tapasztalatai alapján, a magyar sajátosságok figyelembevételével állították össze.

– A katonákat az MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Ezred, az MH 5/24. Bornemissza Gergely Felderítő-zászlóalj, valamint az MH 25/88. Könnyű Vegyes Zászlóalj búvárszakemberei segítségével készítették fel a csoportkötélben végrehajtandó speciális harctevékenységek, illetve a hagyományos alakulatokkal megoldhatatlan harcfeleladatok elvégzésére. A csoport tagjai bebizonyították, hogy rendelkeznek az elvárt mentális és fizikai adottságokkal, készségi szinten elsajátították a szükséges harcászati ismereteket, és megtanulták a beosztásukhoz szükséges tech-

nikai eszközök kezelését. Nappal és éjszaka is képesek a feladataik végrehajtására – foglalta össze a kiképzés eredményét Sándor Tamás ezredes, az MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj parancsnoka. – A tanfolyamon kizárólag búvárképesítéssel rendelkezők vehettek részt, akiknek négy különböző fázisban kellett bizonyítaniuk alkalmasságukat. A kiképzés kiválasztó foglalkozással indult, amelyen felmértük, hogy kik azok, akik képesek teljesíteni az elvárt fizikai és mentális alapkövetelményeket. A felkészítés 100 és 1000 méter közötti, időre végrehajtott úszásokkal kezdődött, s a csoport tagjainak azt is bizonyítaniuk kellett, hogy egy levegővel képesek 50 métert megtenni a víz alatt. Ezután a vízbiztonságot és az állóképességet ellenőrző feladatok következtek: mozgás a víz alatt, süllyedés és emelkedés összekötött végtagokkal. Az ilyen gyakorlatok ugyanis kiválóan alkalmasak a pánikra hajlamos személyek kiszűrésére. Végül, a felkészítés első fázisának zárásaként, a jelölteknek három óra alatt kellett leúszniuk hat kilométert nyílt vízben, uszonnal, teljes felszerelésben: egyenruhában, gépkarabéllyal és a lőszerkészletet imitáló háromkilós súllyal.

Ezt követte a LAR VII Combi „újralégző” készülék használatának elsajátítása. A LAR-t elsősorban a különleges egységek alkalmazzák, mert nem enged ki

Nemzetközi szervezet felkérésén alapuló, békefenntartó misszió kötelességben kifejtett kiemelkedő tevékenysége, bátor helytállása, hősiességű Magyarországi honvédelmi minisztere a Hazáért Érdemjelet adományozta az osztag egyik altisztjének, a Kardokkal Ékesített Szolgálati Érdemjel ezüst fokozatával egy tisztet, két altisztet és két tisztest tüntetett ki. Az érdemjel bronz fokozatát pedig egy tiszt, egy zászlós, három altisztet és két tisztest érdemelte ki.

A többnemzeti különleges műveleti osztag parancsnokaként végzett – hazai és nemzetközi elismerést kiváltó – kiemelkedő tevékenysége, példás helytállása elismerésű, a külszolgálat befejezése alkalmából a Honvéd Vezérkar főnöke Sándor Tamás ezredes emléktárggyal tüntette ki, egy zászlós, két altisztet és két tisztesnek pedig Kiemelkedő Helytállásért Emlékéremet adományozott. Az MH Összhadronemi Parancsnokság parancsnoka egy tisztnek és egy altisztnek ugyancsak emléktárggyal köszönte meg a munkáját, két tisztest pedig emléklappal tüntetett ki.

légbuborékokat, így kiválóan alkalmas a célterület rejtett megközelítésére. A kiképzésnek ez a szakasza egy hétig tartott: tanteremben, a berendezés műszaki paramétereinek megismerésével kezdődött, majd nyílt vízi merüléssel zárult.

– A felkészítés harmadik fázisában búváraink a harci úszótechnikákat sajá-

tították el, majd a különböző partraszállási, illetve a vízparton végrehajtandó műveleteket gyakorolták. Többek közt például alacsonyan repülő helikopterből ugrottak a vízbe; megtanulták a hajók és a vízi műtárgyak elfoglalását, átvizsgálását. Végül egy kéthetes terminusban a korábban szerzett ismereteket készségi szintre fejlesztették – sorolja Sándor ezredes. – Kiképzésük gyakorlattal zárult, amelyre a katonáknak izolált körülményeket gyakoroltak. Teljesen elzártan, 72 óra alatt kellett felkészülniük. A feladatuk egy vízszivattyú-ház ellen végrehajtandó rajtaütés volt. A célobjektumot a csoport egyik fele harci úszótechnikával, a többiek pedig LAR VII készülékkel közelítették meg. A kijelölt katonák a szivattyúház beömlőnyílásán beúsztak az épületbe, ahol megfigyelték az „ellenség” tevékenységét, miközben három társuk kívülről biztosította az objektumot. Közben a harci úszással érkezők az épületet körbevevő kerítést átvágyva behatoltak a szivattyúházba, és elfoglalták azt. A sikeres akció után a csoport tagjait rohamcsónakok emelték ki.

Sándor ezredes értékelését a zárógyakorlat végén tartott rögtönzött közvélemény-kutatásunk is megerősítette: a fiúk egyhangúan állították, hogy ezt a másfél hónapot sosem fogják elfelejteni.

– Mindannyian rutinos búvárok vagyunk, de ennek a felkészítésnek egyetlen olyan perce sem volt, amelyet félvállról vehettünk volna – tolmácsolja társai véleményét is a csoport egyik ifjú tisztje. – Az első két hét, a mentális és a fizikai felkészítés volt a legkeményebb. Naponta legalább három-négy kilométert úszunk, és rengeteg olyan feladatot kaptunk, amelyet hosszú ideig visszatartott lélegzettel kellett végrehajtanunk. Ilyen helyzetekben nagyon fontos a nyugalom, mert ellenkező esetben szaporább lesz az ember szívverése, a gyorsabb vérkeringés következtében a szervezetnek több oxigénre van szüksége, ezért a búvár kevesebb időt képes a víz alatt tölteni. Erre aztán alaposan „rá is játszottak” kiképzőink. A legváratlanabb pillanatokban zavarták meg a csoport tagjait, rafináltabbnál rafináltabb stresszhelyzeteket teremtettek, ingereltek, meg-

próbálták „felidegesíteni” minket, így a fizikai és mentális fáradtság, valamint a sok stresszes szituáció embert próbáló volt számunkra. Ez végül egy korábban elképzelhetetlen helyzetet eredményezett: ahhoz, hogy meg tudjunk felelni kiképzőink elvárásainak, „semmibe kellett vennünk” őket.

Ezzel a sikeres különleges műveleti harcibúvár-alaptanfolyammal nemcsak a szolnoki zászlóalj, de a Magyar Honvédség is egy újabb képességgel gyarapodott. A katonák eredeti beosztásuk el-

látása mellett vállalták ezt az újabb feladatot, ráadásul a kiképzés kezdete előtt csak pár nappal érkeztek haza egy fél-éves afganisztáni misszióból. Ezt a mentalitást, hozzáállásukat Hende Csaba honvédelmi miniszter és Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke személyesen köszönte meg visszafogadó ünnepségekön.

– Különleges műveleti katonának lenni különleges minőséget jelent szakmai és emberi értelemben is. Különleges elkötelezettséget a zászló és a bajtársak iránt – mondta a szolnoki visszafogadó ünnepségen a honvédelmi miniszter. – Ez volt az első alkalom, amikor a többnemzeti különleges műveleti osztag magyar parancsnokság alatt hajtotta végre feladatát. A „csapat” szövetségi és befogadó nemzeti környezetben, katonai, rendőrségi, hírszerző és különböző más kormányzati szervezetek képviselőivel rendszeresen együttműködve, nagyon bonyolult, összetett és politikailag kifejezetten érzékeny feladatokat oldott meg. Ráadásul olyan időszakban, amikor a csapatkivonások, az afgán parlamenti választások, illetve az ellenállók megélénkült aktivitása a teljes ISAF-et komoly kihívás elé állította. Ez a hat hónap bebizonyította, hogy a Magyar Honvédségben belül az elmúlt évek során olyan világszínvonalú különleges műveleti képességgel épült fel, amely minden helyzetben megállja a helyét.

EGYENLŐ ESÉLYEL

Idén is a szentendrei MH Altiszti Akadémia adott otthont az Esély Tábornak. A honvédség iránt érdeklődő roma, illetve hátrányos helyzetű fiatalok kiképzését szolgáló eseményt Kun Szabó István vezérőrnagy, a Honvédelmi Minisztérium társadalmi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkára nyitotta meg. A négy nap során a résztvevők képet kaphattak arról, hogy milyen lehetőségeket nyújt számukra a Magyar Honvédség, betekintheztek a katonák hétköznapijaiba és kipróbálhatták magukat különböző fizikai erőpróbaon is. Az idei tábor színfoltjaként Radics Gigi, a 2012-es Megasztár győztese tett látogatást az ifjak között, s egy időre csatlakozott is az „újoncokhoz”.

Snoj Péter; fotó: Rác Tünde

CIPRUSRA KÉSZÜLNEK

Az MH Békétámogató Kiképző Központban készül feladatra az ENSZ Ciprusi Békéfenntartó Misszió (United Nations Peacekeeping Force in Cyprus – UNFICYP) magyar kontingense szeptemberi váltásának állománya. A Ciprusra készülők között vannak két-három missziót megjárta katonák és olyanok is, akik számára ez lesz az első külszolgálat. A kiképzés félidejében a felkészítés nemzetközivé vált, hiszen katonáinkhoz a magyar kontingens részét képező szerb váltóállomány is csatlakozott. A nemzetközi alegység összekovácsolása a negyedik héten közös zárógyakorlattal ér véget, amelyet az MH Bakonyi Harckiképző Központ táborfalvai gyakorlóterén hajtanak végre a magyar és a szerb katonák.

Kép és szöveg: Bojtos Tibor törzsszázlós

SAFETY FUEL 2014

A németországi Putlos közelében zajlott a Safety Fuel 2014 elnevezésű tüzemanyag-technikai és együttműködési gyakorlat, amelyet a Bundeswehr Logisztikai Parancsnoksága által a Joint Logistics német-magyar logisztikai együttműködés keretében rendeztek. Az eseményt Baráth István dandártábornok, az MH Logisztikai Központ parancsnoka és Schmidt Zoltán ezredes, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság logisztikai erőinek főnöke is megtekintette. Az MH Logisztikai Központ, az MH Anyagellátó Raktárbázis és az MH Összhaderőnemi Parancsnokság közös szakalegységgel és törzstiszti állománnyal vett részt a gyakorlaton, amely a két nemzet által vállalt közös üzemanyag-tároló képesség kialakításához vezető út fontos állomásának tekintendő.

Kép és szöveg: MH Logisztikai Központ

ÚSZÓ ERŐD

Tizenharmadik alkalommal is teljesítették a Balaton-átúszást az „Úszó Erőd” tagjai: közel háromszáz katona érkezett be folyamatosan a balatonboglári célba. Az MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezred, illetve az MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Ezred nehézbúváirjai – a Balaton lépcsőről lépésre akció keretében – négy óra alatt, váltásban párosával haladva, egy biztosítókötélet követve sétáltak át Balatonboglárra a tó medrében. A debreceni MH 5. Bocskai István Lövészandár szervezetébe tartozó 5/24. Bornemissza Gergely Felderítő-zászlóalj búváirjai pedig egy gumicsónakot vontattak át a túlpárra, amelyben két olyan kislány ült (mindketten katona édesanyjakkal), akik nemrég veszítették el édesapjukat. Ebben az évben 7258 versenyző úszta le a Révfülöp és Balatonboglár közötti 5,2 kilométert.

Takács Vivien; fotó: Galovtsik Gábor

Az MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Ezred hídepítő katonáit az éjszaka sötéteje sem akadályozhatta abban, hogy hidat építsenek a Tiszán. A Szentesi Fokos 2014 gyakorlatsorozaton az 1. és 2. hídepítő század állománya kéthetes kiképzés keretében eleveztette fel a vízi jártassági ismereteket, gyakorolta a tolohajók, a pontonelemek vízre tételét, az elemek összekapcsolását, a komppal történő forgalmazást, a 60 tonnás pontonhíd megépítését, valamint a deszantátkelés mozzanatait. Mivel ezeket a feladatokat a katonáknak jó, illetve korlátozott és rossz látási körülmények között is teljesítenie kell, a kiképzés megkoronázásaként a nappal begyakorolt mozzanatokot éjszaka is végrehajtották. A hidat két hídszakasz helyszínre úsztatásával és összerakásával készítették el.

Kép és szöveg: Juhász László százados

HID AZ ÉJSZAKÁBAN

ZÁRÓVIZSGÁK AZ MH ALTISZTI AKADÉMIAÁN

Kétnapos komplex záróvizsgát tett hatvankilenc szerződéses legénységi állományú katona, illetve szerződéses pályakezdő tiszti és altiszti a szentendrei MH Altiszti Akadémián. A 2014. április 7-én bevonult szerződéses katonák már az új egység program szerinti alapkiképzést teljesítették; a tizenégy hét során a nem katonai oktatási intézményben végeztek, illetve a szerződéses legénységi állományú katonák is ugyanazt a felkészítést kapták. A gyakorlati tudásukról hét vizsgaponton adhattak számot, például az általános harcászati, a műszaki, a híradó vagy az egészségügyi ismeretek is a záróvizsga részét képezték.

Antal Ferenc; fotó: Dévényi Veronika

KÖZÖS ÉRTÉKEK MENTÉN

A legfontosabb a biztonság, anélkül nincs szabadság, ezért Magyarországnak és Európának is meg kell erősítenie védelmi költségvetését – mondta Hende Csaba honvédelmi miniszter a budapesti amerikai nagykövetség hagyományos, függetlenség napi fogadásán. A miniszter emlékeztetett rá, hogy az Egyesült Államok védelmet nyújtott a Szent Koronának is, amely nemzeti összetartozásunk és szabadságunk jelképe. Hende Csaba rámutatott, hogy NATO-partnereink 2010 óta mintegy 35 millió dollár értékben támogatták a Magyar Honvédséget, s nem véletlen, hogy a magyar–amerikai kapcsolatok egyik legsikeresebb területe a katonai együttműködés. André Goodfriend, a külképviselet ideiglenes ügyvivője hangsúlyozta, hogy a magyar és az amerikai nemzet barátsága egyebek mellett a közösen vallott értékeken alapul.

honvedelem.hu, MTI

Fotó: Koszticsák Szilárd (MTI)

A macedóniai haderő vezérkari főnöke, Gorancho Koteski altábornagy meghívására Szkopjében tett kétnapos látogatást dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke. A négyesemelési megbeszéléseken és a plenáris tárgyalásokon áttekintették a két ország között fennálló katonai együttműködés kérdéseit. A közös kiképzési feladatok jelentőségét hangsúlyozva Benkő vezérezredes felkérte macedón partnerét, hogy a 2015-ben Magyarországon tartandó többnemzeti szárazföldi gyakorlaton a macedón fél is legyen jelen. A plenáris megbeszéléseket követően Zoran Jolevski, az új macedón kormány védelmi minisztere udvariassági látogatáson fogadta a Honvéd Vezérkar főnökét, aki programja során ellátogatott a katonai egészségügyi központba, a macedón haderő pilótakiképző központjába és a vízi kiképzőtáborba is.

Honvéd Vezérkar

SKOPJEI LÁTOGATÁS

A mai ünnepség egyetemünk sokszínűségének lenyomata és bizonyítéka – jelentette ki prof. dr. Patyi András, a Nemzeti Közszerződési Egyetem Hungária körüli kampuszának dísztermében, az egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karán, a Katasztrófavédelmi Intézetében, valamint a Nemzetközi Intézetében idén végzett oklevélátadó ünnepségén mondott beszédében. Az egyetem rektora hangsúlyozta, hogy a most végzett kétszázhatvanöt hallgató zöme még a jogelőd intézménybe iratkozott be, tehát ezen az ünnepségen az utolsó olyan évfolyam is átvette oklevelét, amely még a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen kezdte tanulmányait. Az eseményen részt vett dr. Orosz Zoltán altábornagy, a Honvéd Vezérkar főnökének helyettese, jelen voltak állami vezetők, valamint a Magyar Honvédség képviselői is.

Antal Ferenc; fotó: Tóth László

OKLEVÉLATADÓ ÜNNEPSÉG

A REPÜLŐ-MŰSZAKIAK ÜNNEPÉN

Elismerésemet és köszönetemet fejezem ki a repülő-műszaki biztosítás területén szolgálatot teljesítő valamennyi szakembernek az elmúlt időszakban végzett odaadó szolgálatáért. Meggyőződésem, hogy felkészültségük, hivatáseretük és kötelelességükhöz való megbízható alapot jelent jövőbeni feladataik eredményes megvalósításához – köszöntötte levezetésében a repülő-műszakiakat fegyverem napjuk alkalmából dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke. A kecskemeti MH Légijármű-javító Üzemben tartott ünnepi állománygyűlésen részt vett Sáfár Albert dandártábornok, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság légi haderőnemi főnöke, aki a jeles nap alkalmából emléktárgyakat, illetve emléklapokat adott át a legjobb szakmai munkát végző katonáknak.

Kép és szöveg: Galambos Sándor

A magyar királyi 17-es honvéd gyalogezred tiszteletére tartottak megemlékezést a székesfehérvári Zichy ligetben. Az ünnepségen új zászlószalagot kötöttek az MH Összhaderőnemi Parancsnokság (MH ÖHP) csapatzászlajára. Fucsku Sándor vezérőrnagy, az MH ÖHP parancsnoka ünnepi beszédében elmondta: a zászlószalagon lévő felirat – Katonahősök végakarata a béke – sokatmondó, a ma élőkhöz szóló üzenete, hogy a béke és a biztonság mindennél fontosabb. A Zichy ligetben található „oroszlános szobor” 1928 óta állít emléket az ezred közel négyezer hősi halottjának. A beszédek és a koszorúzás után a Krajczáros Alapítvány által szervezett Fehérvári 17-esek – Művésztelep 2014–2018 című kiállítás megnyitójára került sor a tiszti klubban.

Takács Vivien; fotó: Galovtsik Gábor

KATONAHŐSÖKRE EMLÉKEZTEK

SEREGNYI LEHETŐSÉG

Változatos koncertek, sportolási lehetőségek, kulturális és turisztikai programok fogadták idén is az év legnagyobb hallgatói bulijaként számon tartott EFOTT résztvevőit. A Miskolctapolcán tartott hatnapos rendezvényen a Magyar Honvédség – a Seregyei Lehetőség Pontján – dinamikus és statikus bemutatókkal várta a fiatalokat. Az érdeklődők többek között megtekinthették az MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezred tűzszerészrobtját, kézbe vehették az MH 5. Bocskai István Lövészdandárnál, illetve az MH 34. Bercsényi László Különleges Művelési Zászlóaljnál rendszeresített fegyvereket, kipróbálhatták a békefenntartók tömegszórtó védőfelszerelését, sőt, az MH 5/24. Bornemissza Gergely Felderítő-zászlóalj katonái segítségével igazi helységárc-szituációkban is próbára tehetők ügyességüket.

Konkoly Dávid

Tiger Meet 2014

PUMA A TIGRISEK KÖZT

TELJES JOGÚ TAGJÁVÁ VÁLASZTOTTA A MAGYAR HONVÉDSÉG GRIPEN SZÁZADÁT A NATO TIGRIS SZÖVETSÉG (NATO TIGER ASSOCIATION). A KECSKEMÉTI PUMÁK HUSZONHARMADIKKÉNT CSATLAKOZHATTAK A RANGOS SZERVEZETHEZ. IGAZ, AZ Ő FELVARRÓJUKON NEM A „NÉVADÓ” NAGYMACSKA SZEREPEL, DE EZZEL NINCSENEK EGYEDÜL: AZ EGYIK NÉMET VADÁSZREPÜLŐ-SZÁZAD KABALAÁLLATA A PÁRDUC.

Európa legnagyobb légi hadgyakorlatát idén június második felében, a németországi Schleswig-Jagel repülőbázison rendezték. A tigrisek mostani találkozásán (Tiger Meet) tizennyeg ország (Hollandia, Csehország, Lengyelország, Belgium, Törökország, Franciaország, Svájc, Németország, Ausztria, az Egyesült Királyság, Norvégia, Görögország, Portugália és Magyarország) mintegy ezer katonája vett részt. Ezekre a gyakorlatokra azokat a repülőszázadokat hívják meg, amelyek jelenlétében valamilyen nagymacska szerepel. Hazánk légierejét a kecskeméti Pumák képviselték – a század parancsnoka Kálló Sándor őrnagy. Gripenjeink korábban két alkalommal – 2009-ben

„Nagyüzem” a felszállás előtt: a technikusok már a következő gép felkészítésének feladatait pontosítják.

A magyarok egy konténervárosban laktak, esténként ez a kép fogadta a gyakorlatról pihenni térőket.

ajánlása alapján 2010-ben előfelvételt nyertünk a Tigrisek közé. Ez két év próbaidővel jár, a teljes jogú tagságot a harmadik részvétel után lehet kiérdemelni – mondja Langó Viktor százados, az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis vadászpilótája. – Ezért volt nekünk nagyon fontos, hogy ott lehessünk az idei németországi találkozón. Reményeink valóra váltak, a századparancsnokok gyűlése úgy döntött, hogy megfélemlünk a tagokkal szemben támasztott feltételeknek. Ez pedig azt jelenti, hogy mostantól szavazati joggal vehetünk részt a

szövetség jövőjét érintő döntésekben, meghatározó lesz az álláspontunk például a következő gyakorlat helyszínének a kiválasztásakor, valamint az új tagok felvétele esetén is.

– Szakmai szempontból nagyon hasznosak ezek a találkozók – folytatja Langó százados. – A Tiger Meeteken ugyanis olyan feladatokat is végrehajthattunk, amelyekre itthon sem elegendő technikai eszköz, sem megfelelő méretű légtér nem áll rendelkezésre. Repültünk például tenger felett, nagy nemzetközi kötelékekben, gyakorolhattuk a NATO-

Belgiumban, a következő évben pedig Hollandiában – már voltak ilyen gyakorlaton.

– Belgiumi teljesítményünk és az összes részt vevő nemzet képviselőinek

Technikai okok miatt – a műszakiak csapatának köszönhetően – egyetlen felszállás sem maradt el.

ban alkalmazott légi támadó és védelmi műveletek átfogó tervezését.

A századok valós harchelyzetek tapasztalatai alapján összeállított feladatokat kaptak, a tervezéséhez huszonnégy óra állt a rendelkezésükre. Minden nap két felszállás volt, az első körben a különböző, nagy kötetlékes harcászati elemeket gyakorolták, a második alkalommal pedig kiképzési jellegű feladatokat kellett végrehajtaniuk.

– A köteléket két részre osztották, a barátok színe a kék, az ellenségé a vörös volt, a szerepek pedig naponta cserélődtek. A gyakorlat forgatókönyve a fokozatosság elvére épült. Ennek megfelelően először kisebb hatótávolsággal bíró, régebbi típusú gépek ellen harcoltunk, a napok multáival pedig az „ellen-ség” tüzeje egyre jobban erősödött. Természetesen nem cserélgettük a gépeket, a megoldás nagyon egyszerű volt: az alajátszóknak meghatározták, hogy mit kell szimulálniuk. Amikor például engem a vörösök közé osztottak be, „MiG–21-es voltam” a Gripenemmel. Tudtam, hogy milyen manővereket hajthatok végre, milyen paraméterek alap-

A Tigris Szövetség munkáját két nyugállományú ezredes, az amerikai Donald „Don” Verhees és a német dr. Roland „Doc” Kauschmann vezette szűk stáb irányítja. Mindketten sokat tapasztalt egykori vadászpilóták: Don részt vett a vietnami háborúban, RF–4C Phantomját 1968. április 13-án Laosz felett lelőtték, Doc pedig annak ellenére, hogy repülőorvos, hosszú évekig vadászpilótaként is szolgált. A Tigrisek vezérkarának dr. Toperczér István alezredes személyében 2011 óta magyar tagja is van. Ő ugyancsak repülőorvos, de szenvedélyes légi fotós is, fényképezőgéppel a kezében már több mint kétszáz órát töltött a levegőben.

– Orvosként már a 2009-es belgiumi Tiger Meeten is ott voltam, ekkor ismerkedtem meg Doc-kal. Gyorsan összebarátkoztunk, rengeteg közös témánk volt, hiszen amellet, hogy azonos a hivatásunk, mindketten imádjuk a repülést. Ráadásul kiderült, hogy a fia a Pécsi Tudományegyetem Orvostudományi Karán tanul – ott, ahol én is végeztem. Elmondta, hogy egy jubileumi kiadvánnyal készülnek az 50. találkozóra, és megragadva az alkalmat, fotókat is kért tőlem ehhez a könyvhöz. A következő évben, Hollandiában ismét ott voltam, ahol viszont már úgy fogadtak, mint a vezetőség leendő tagját, és konkrét feladatokkal is megbíztak. A vezetéstestület teljes jogú tagjává 2011-ben, a jubileumi találkozón választottak meg. Az album is ekkor jelent meg, óriási sikert aratott. Azon a gyakorlaton csak a fotózásra kellett koncentrálnom, ugyanis magánemberként, a szabadságom terhére utaztam ki.

Az 50. évforduló óta a Tigris Szövetség vezetősége minden évben megjelenet egy, az előző gyakorlat történéseit felelevenítő könyvet. Az események dokumentálása közben pedig Toperczér alezredes a repülés olyan elhivatottjaival dolgozhat együtt, mint például a japán Katsuhiko Tokunaga, a világ legismertebb légi fotósa.

Berta István főtörzsőrmester (jobbra)

ján indíthatom a rakétákat, mennyire kell megközelítenem a célgépet a biztos találat érdekében. Persze a légi harcokban mindig a képességeikben visszafogott gépek maradtak alul. Amikor ellenséget játszottam, naponta háromszor-négyszer is „lelőttem”. Viszont a gyakorlat forgatókönyve szerint az eleve hátrányos helyzetben lévő vörösöknek több

„életük” volt, ezért a találatok után nem kellett leszállnom, folytathattam a harcot. A feladatok eredményességét – a fedélzeti adatrögzítő eszközök segítségével – a pilóták minden délután közösen értékelték ki.

– A legtöbbet a nagy kötetlékes végrehajtott bevetésekből tanultunk. Magyarország légtérében ugyanis legfeljebb a négy a négy elleni légi harcot gyakorolhatjuk, a svédországi szimulátoros képzéseken sem lépünk ennél tovább. Egy másik, itthon szintén vég-

A 2014. évi Tiger Meet legszebben festett repülőgépeinek díját ez a német Eurofighter nyerte.

Kálló Sándor őrnagy, a Puma század parancsnoka.

reahajthatatlan eleme volt a gyakorlatnak a valós földi célok „támadása”. A folyamatosság elve ezekben az esetekben is érvényesült, az első napokban álló objektumokat „romboltunk”: épületeket, hidakat és vasúti csomópontokat, a gyakorlat vége felé pedig már mozgó célokat kaptunk – például egy vonatot. A szerelvényről annyit tudtunk, hogy mikor, melyik állomásról indul, és hol kell „megemmisítenünk”. Az ehhez szükséges fegyverzet kiválasztása, a végrehajtás megtervezése és a kötelék összeállítása viszont már a mi feladatunk volt.

A kecskeméti Pumák kiválóan szerepeltek Németországban, ami a pilóták meggyőződése szerint annak is köszönhető, hogy műszaki hiba miatt a két

hét alatt egyetlen felszállást sem kellett elhalasztaniuk. Ez pedig a kinti negyvenkét fős csapatban dolgozó mérnökök, technikusok, logisztikusok munkáját dicséri.

– Egy ilyen áttelepülés a mi esetünkben már rutinfeladatnak számít. Az indulás előtt úgy két héttel a gépek zavartalan üzemeltetéséhez szükséges eszközök, berendezések, pótalkatrészek készletezésével kezdtük a felkészülést – kapcsolódik a beszélgetésbe Vörösváczi Attila zászlós, Gripen-technikus. – A kiutazó repülőgépeken még itthon, jó előre elvégeztük azokat a meghatározott, a repült idő és a nap-tári napok utáni kötelező ellenőrzéseket is, amelyek a gyakorlat idején váltak volna esedékessé. Egyedül a vá-

Kecskemétről idén negyvenketten érkeztek Európa legnagyobb légi hadgyakorlatára.

A Tiger Meet vezérkara – az álló sorban balról a második Toperczér alezredes.

ratlan helyzetekre nem tudtunk előre felkészülni, de szerencsére a repülés biztonságát veszélyeztető meghibásodás nem történt. Ez pedig annak is köszönhető, hogy a pilóták nagyon vigyáztak a gépekre, aminek talán a legszemléletesebb bizonyítéka az, hogy ott-tartózkodásunk alatt összesen csak két kereket kellett cserélnünk. Ezen azért csodálkoztunk, mert a reptér betonja egy olyan speciális, csúszásálló réteggel volt bevonva, ami leginkább a smirglipapírhoz hasonlítható. A többi nemzet pilótái valószínűleg kevésbé voltak óvatosak a le- és felszállásoknál, az ő technikaik naponta cserélték a kerekeket.

Senkit sem
hagynak magára

MENTÉS ÉGEN, FÖLDÖN

HA EGY KATONA MŰVELETI TERÜLETEN ELVESZÍTI A KAPCSOLATOT BAJTÁRSAIVAL, ELTŰNIK – KI KELL MENTENI. EHEZ AZONBAN LEGELŐSZÖR IS EGYSÉGES SZEMÉLYI MENTÉSI (PR) RENDSZERRE VAN SZÜKSÉG. A KÖZELMÚLTBAN AZ MH LÉGI VEZETÉSI ÉS IRÁNYÍTÁSI KÖZPONTBAN (MH LVIK) ZAJLOTT AZ EURÓPAI VÉDELMI ÜGYNÖKSÉG (EDA) ÁLTAL SZERVEZETT (HIVATALOSAN MÁSODIK) KÉTHETES, SZEMÉLYI MENTÉSI KÉPZÉS (PRCPC), AMELYEN KILENC ORSZÁG HUSZONKÉT HALLGATÓJA VETT RÉSZT.

Egyértelmű, hogy nemzeti feladat és kötelesség gondoskodni a Magyar Honvédségnél és más fegyveres testületeknél szolgálatot teljesítő állomány, valamint azon polgári személyek biztonságáról, akik mindennapi tevékenységük során a nemzeti érdekek védelmében kockáztatják életüket. A haderő kiemelt állami feladatként biztosítja

a légi kutató-mentő készenléti szolgálatot a Magyarország légterében zajló repülések részére.

Legyen szó akár békeidős feladatokról (gondoljunk csak a vörösiszap-katasztrófára), akár műveleti területen történő szolgálatellátásról, a személyi mentési feladatok koordinációjáért és a különböző szintű PR-beosztásokra történő fel-

készítésért az MH Légi Vezetési és Irányítási Központ Hadműveleti Központja a felelős.

Kálóczy Zsolt alezredes, az MH LVIK Hadműveleti Központjának parancsnoka, egyben a kiképzés igazgatóhelyettese, a különleges és újszerű felkészítési születésének körülményeivel kapcsolatosan elmondta: a líbiai műveletek ter-

EDA személyi mentési képzés: ahány nemzet, annyi tapasztalat.

A harci kutató-mentés területén az amerikai légierő rendelkezik a legnagyobb tapasztalattal.

„Éles” helyzetben is zökkenőmentesnek kell lennie az együttműködésnek – ezért szükségesek a gyakorlatok.

vezése és az afganisztáni tapasztalatok rámutattak arra, hogy sem a NATO-ban, sem az EU-ban nincs szabványosított képzési forma, amely a személyi mentési műveletek tervezését és irányítását oktatja, gyakoroltatja. (Néhány évvel korábban még csak az Amerikai Egyesült Államok hadserege rendelkezett ilyen képzéssel.) Svéd kezdeményezés-

re azonban 2011-ben az EDA életre hívta a személyi mentés irányítói és tervezői képzését, amelyre először Svédországban került sor.

– Nagyon pozitív véleményeket kaptunk a képzéssel kapcsolatban, és már most valószínű, hogy lesz folytatása itt-hon is. A harmadik képzést egyébként Svédországban rendezik majd, ahová

már kértek magyar oktatói és alájátszói segítséget is – nyilatkozta a kiképzés igazgatóhelyettese.

Szász Róbert őrnagy, az MH LVIK Hadműveleti Központjának kutató-mentő koordinátora, a képzés egyik oktatója úgy fogalmazott: a NATO felső vezetése útmutatást adott ki a személyi mentés folyamatára. A lényeg az, hogy

„Nagyüzem” az MH Egészségügyi Központ tetején.

minden nemzet ugyanazon elvek alapján hajtson végre ilyen műveleteket.

A személyi mentés katonai, civil és diplomáciai erőfeszítések összessége annak érdekében, hogy az elszigetelődött személyt kimentjük és segítjük visszaterését eredeti szolgálati helyére. A mentési folyamat tehát akkor kezdődik, amikor a mentéséért felelős illetékesek megkapják a hírt az eltűnt személyről, és

egészen odáig tart, amíg az adott katonára újra fel nem veszi a szolgálatot, természetesen megfelelő fizikai és pszichikai állapotban – mondta az őrnagy. A képzés elméleti felkészítést és gyakorlati foglalkozásokat is magában foglal – utóbbi helyzetben a résztvevők szimulált környezetben, imitált személyi mentési törzsen dolgoznak. Aki itt diplomát kap, az később éles műveletekben is részt vehet;

MAXIMUM FÉL ÓRÁT VÁRNAK

Harminc perc alatt úgymond még magától is megkerülhet egy papíron eltűntnek hitt légi jármű, ha azonban nem, Pápáról vagy Szolnokról azonnal felszáll a modern kutató-mentő felszereléssel ellátott helikopter. Szerencsére az ilyen eset ritka, de az MH Légi Vezetési és Irányítási Központ Hadművelleti Központjának kutató-mentő koordinátorai a hét minden napján 24 órás készenlében állnak. Egy átlagos nap kezdetén elsőként ellenőrzik a légi kutató-mentő kényszerítési szolgálatok (Pápa, Szolnok) bevetettségét, és az esetleges korlátozó tényezőket. Ha mindent rendben találnak, felveszik a kapcsolatot a velük együttműködő szervekkel, s ellenőrzik az összeköttetést.

A Honvédkórház alkalmas katonai kutató-mentő helikopterek fogadására is.

a képzés sikeres elvégzése egyébként rövideken alapfeltétele lesz az ilyen beosztások betöltésének.

Valamennyi művelési területre kikerülő katonának (és adott esetben civilnek) ismernie kell azokat az eljárásokat, amelyeket akkor kell alkalmaznia, ha bajba kerül – tehát valamilyen szintű túlélőkiképzésen (SERE – Survival, Evasion, Resistance, Extraction) kell áttennie. Ez biztosítja azt, hogy a személyi mentés valamelyik módszerével mindenkit ki lehessen menteni. Különböző szinteken pedig meg kell lenniük a személyi mentés szakterületén képzett szakembereknek. (Zászlóaljszintenként kell legalább egy összekötő tiszt.) Nagyon lényeges a parancsnokok képzése is: minden parancsnoknak biztosnak kell lennie abban, hogy baj esetén létezik és hatékonyan működik egy ilyen rendszer – közölte Szász Róbert őrnagy.

Tor Cavalli-Björkman őrnagy, a svéd hadsereg személyi mentési specialistája, oktató hangsúlyozta: a képzés legfőbb cél-

kenység nem veszélyezteti. Az ilyen jellegű mentésekre többnyire a saját ország területén kerül sor, nem háborús körülmények között.

A harci mentés (CR) elszigetelődött személyek mentése válsághelyzetekben és háborús körülmények között. A CR-műveletek elsődleges célja, hogy a rendelkezésre álló kutató-mentő egységek alkalmazhatók legyenek azon személyek mentése érdekében is, akik nincsenek felkészítve (felszerelve) az ilyen eljárásokra.

Harmadikként a szakterület megkülönbözteti a harci kutatás-mentés fogalmát (CSAR), amelynek célja az elleneséges terület (vagy erők) feletti feladatot teljesítő légi járművek lelovásának, balesetének, kényszerleszállásának, illetve kényszerelhagyásának észlelése, helyük megállapítása, felkutatása, azonosítása és a légi személyzetek mentése – válsághelyzetekben és háborús körülmények között. Ezen kívül a CSAR-tevékenység kiterjed mindazon elszige-

A 21. században a polgári mentőhelikopterek a mentési feladatok mindennapos résztvevői.

ja az, hogy a parancsnokok számára a személyi mentés szakterületén képzett állományt biztosítson. Magyarország kiváló gazdája a képzésnek: csodálatos környezetben, magas szakmai színvonalon dolgozhatunk – dicsérette hazánkat az őrnagy.

A személyi mentésnek több formája létezik. Az egyik a kutató-mentő (SAR) tevékenység, amely légi, szárazföldi, vízi járművek, valamint speciális SAR-csoportok és -felszerelések alkalmazását foglalja magában. A SAR normál esetben békeidős tevékenység, de alkalmazható konfliktushelyzetekben is, ha a feladat végrehajtását ellenséges tevél-

telődött, veszélyben lévő katonai személyekre, akik megfelelő CSAR-képzésben részesültek, és rendelkeznek a szükséges felszerelésekkel az ilyen eljárások alkalmazásához.

Létezik még az úgynevezett nem hagyományos erőkkel támogatott mentési művelet (NAR) – ez azonban a különleges művelési erők, illetve más speciálisan kiképzett csoportok feladata.

A tervek szerint a hazai személyi mentési képesség teljes egészében – nem kis mértékben a képzéseken keresztül – hároméves, komplexen felépített program keretében valósul majd meg.

Clever Ferret
2014

TÖBBNEMZETI KÖTELEKBE

EBBEN AZ ÉVBEN A MAGYAR HONVÉDSÉG EGYIK LEGNAGYOBB KÜLFÖLDI MEGMÉRÉTTETÉSE AZ MLF (MULTINATIONAL LAND FORCE – TÖBBNEMZETI SZÁRAZFÖLDI KÖTELÉK) SZLOVÉNIÁBAN MEGTARTOTT CLEVER FERRET 2014 GYAKORLATA VOLT, AMELYEN NÉGY NEMZET EZERHÁROMSZÁZ KATONÁJA VETT RÉSZT.

Az olasz Julia Alpesi Dandár, a szlovén 72. dandár, valamint az osztrák hadsereg egy csoportja mellett jelentős magyar erők is részt vettek a június 16. és július 12. közötti megméréstésen. Az MH Összhaderőnemi Parancsnokság gyakorlatvezetésébe (Exersice Controll – EXCON) bevont törzstisztjei mellett a legnagyobb létszámban (több mint 150 fővel) az MH 5. Bocskai István Lövészdandár 39. lövészszázalója képviselte a Magyar Honvédséget. Részt vettek a gyakorlaton az MH Civil-katonai Együttműködési és Lélektani Művelési Központ, az MH 86. Szolnok Helikopterbázis, az MH 1. Hon-

véd Tűzszerész- és Hadihajós Ezred, valamint az MH Egészségügyi Központ kijelölt erői is.

Az olasz–magyar–szlovén MLF felállításának alap gondolatát az olasz fél vetette fel 1996 őszén. A kötelék létrehozásánál célként fogalmazták meg a régió államai együttműködésének szorosabbá tételét, a térség biztonsági és védelmi képességének erősítését, valamint a végrehajtási képességek javítását válságkezelő műveletekben. A közös kötelék már több ízben látott el kézenlételi szolgálatait az Európai Unió felajánlott harccsoportként, illetve alkalmazták a NATO válságkezelő műve-

LÉPÉS RŐL LÉPÉSRE

A gyakorlat során a többnemzeti végrehajtó alegységek a „saját berkeken belül” végrehajtott raj- és szakaszszintű begyakorlások után már multinacionális környezetben, a nemzetközi törzsek irányításával ténykedtek. Feladataik között (egyebek mellett) szerepelt járőrözés, konvojkísérés, nagyon fontos személy kimentése, épületharc és éleslövészet is.

leteiben, a Balkánon és Afganisztánban.

A Clever Ferret 2014 elnevezésű gyakorlat a Többnemzeti Szárazföldi Kötelék éves minősítő gyakorlata. Az MLF keretében Olaszország, Szlovénia és Magyarország közös készenléti erőt tart fenn. A gyakorlat célja annak igazolása, hogy az MLF készen áll a válságkezelő műveletek végrehajtására. A célkitűzések között szerepel a hozzájáruló nemzetek közötti együttműködés és az interoperabilitás szintjének emelése, az MLF-parancsnokság tevékenységének értékelése, az MLF-doktrínák és -eljárások alkalmazása, begyakorlása, valamint a vezetési rendszer ellenőrzése.

Az MLF-be kijelölt magyar század egy időben több helyszínen és több feladatban is részt vett. A törzs Mariborban települt, a páncéltörő alegységek pedig Murska Sobotában gyakoroltak

más nemzetbeli kollégáikkal. Az aknavetőcsök és a mesterlövészek Postojnában ismerhették meg a többi hadsereg eljárásait, és hajtottak végre közös lövézeteket. A 39. zászlóalj lövészszakaszai Cerkljében tették szert új tapasztalatokra a feladataik végrehajtása során.

Mindezeknek megfelelően a Clever Ferret résztvevői térben, időben és feladatrendszerüket tekintve is széles skálán „zongoráztak”. A 39. lövészszázalaj katonái – többek között – helikopteres gyakorlason is részt vettek. Bár ilyen feladatokat itthon is rendszeresen hajtanak végre, e mozzanat egyik különle-

gessége az volt, hogy most a szlovén hadsereg Bell 412-es helikoptereivel repültek. Feladatuk egyebek mellett a be- és kirakás, helikopteres szállítás, a kirakókörzet elfoglalása, átvizsgálása, majd egy harc feladat végrehajtása volt. A teendőket először raj-, majd szakasz-kötelékben gyakorolták, és lehetőségük nyílt az Eurocopter AS 532 AL típusú helikopter megismerésére is.

Az aknavetőcsök szintén sok újdonsággal találkozott. Takó Zoltán főhadnagy, a tűztámogató részleg parancsnoka megjegyezte: a gyakorlat egyik különlegessége az volt, hogy feladataikat

magashegyi körülmények közepette kellett végrehajtaniuk; erre az alföldi katonáknak ritkán adódik lehetőségük. A tűztámogató elemek is nemzetközi környezetben ténykedtek – éleslövészet keretében. A magyar, a szlovén és az olasz szakasz együtt dolgozott, felváltva látták el a tűzmegfigyelő, illetve a végrehajtó alegységek szerepét. Ennek azért volt jelentősége, mert a három nemzet így közös tűztámogatói rendszert működtethetett. A mindenkor tűzmegfigyelő alegység kérte a tűztámogatást, megjelölte a célt, a végrehajtó szakasz pedig kiváltotta a tüzet. A mesterlövészek – tudtuk meg Csongrádi Mihály főtörzsmestertől, a „39-esek” első százada második szakaszának katonájától – Gepárd M1, SZVD és Szép M1-es fegyverekkel hajtották végre a lőgyakorlatokat.

– Természetesen tapasztalatot cserélünk a szlovén és olasz kollégáinkkal, s megismertük fegyvereiket is. Sok új dolgot tapasztaltunk a közös tevékenység során és számos gyakorlati tanáccsal is gazdagodtunk. Többek között azért is hasznosak az ilyen többnemzeti gyakorlatok, mert olyan – más hadseregek-

A FIGYELEM KÖZÉPPONTJÁBAN

A Clever Ferret 2014 gyakorlat ünnepélyes megnyitóját Maribor főterén tartották, amelyen az MLF parancsnokai és a város polgármestere mellett részt vett Roman Jakic szlovén védelmi miniszter és dr. Szent-Iványi István, Magyarország Ljubjanában akkreditált rendkívüli és meghatalmazott nagykövete is. Dr. Benkó Tibor vezérezeres, a Honvéd Vezérkar főnöke július 2-án látogatott Mariborba, ahol megtekintette a zárógyakorlatot, majd részt vett a Defence Cooperation Initiative (védelmi együttműködési kezdeményezés – DECI) vezérkari főnöki szintű találkozásán. Ezen Magyarország, Olaszország, Szlovénia, Horvátország és Ausztria (azaz a DECI-nemzetek) haderőinek vezérkari főnökei a 2017-re felállítandó EU-harcsoportban történő részvételükről egyeztettek.

A TÖRTÉNELEM NYOMÁBAN

Sabotint, az első világháború egyik helyszínét is meglátogatták szabadidejükben a gyakorlaton részt vevő magyar katonák. A térségben egykor az MH 5. Bocskai István Lövészdandár 39. lövészszázalójának jogelődje és névadója, a 39. császári és királyi gyalogezred is harcolt a 20. és a 17. gyalogoshadosztály kötelékében. Számos magyar és osztrák katona vesztette akkor ott életét; ők a környező kis temetőkből lettek végső nyugalomra. Az érdeklődők egyfajta hadtörténeti bejáráson vettek részt. A hegy tetejéről tökéletesen be lehet látni a környékbeli első világháborús helyszíneket és frontvonalakat. Így amikor Bartha Richárd százados, az MH Bocskai István Lövészdandár 39. lövészszázalaj hadművelleti részlegének részlegvezető-helyettese tájékoztatójában olyan eseményeket idézett fel, amelyekben a Bocskai-dandár katonáinak elődei is harcoltak, térdkép helyett a környéket kémlelve lehetett nyomon követni az egykori csapatok mozgását.

ben alkalmazott – eljárásokkal is megismerkedhettünk, amelyek beilleszthetők a mi feladatrendszerünkbe is.

Az MH ÖHP EXCON-ba kijelölt résztvevők feladata a többnemzeti dandár parancsnoksága (MLF HQ), valamint az MLF többi alegysége közötti együttműködés megszervezése, vezetése volt. A csoport tagjai, szakterülete-

iknek megfelelően, különböző szektorokban ténykedtek.

Atkári György alezredes, az MH ÖHP Vezetési Főnökség kiemelt főtisztje szerint a résztvevők feladata nagyon komplex volt, hiszen egy többnemzeti dandárparancsnokság munkáját kellett egy multinacionális ellenőri csoportnak figyelemmel kísérnie, majd a tapasztalatok összegzése és a harcckésztségi szint megállapítása is az ő feladatuk volt.

Órley György alezredes, az MH ÖHP Szárazföldi Hadművelési és Kiképzési Főnökség kiemelt főtisztje a gyakorlaton a szituációs központ összekötő tisztjeként a gyakorlatvezetés, a végrehajtók, valamint az ellenőrző-értékelő csoport közötti információáramlásért felelt. Az ő szakterületén – jegyezte meg – a kihívás a valós, valamint a törzsgyakorlati feladatok időbeni összehangolása volt.

A teljesség igénye nélkül folytatva a magyar résztvevők sorát: az MLF HQ-n a logisztikát Horváth Szabolcs alezredes, az MH ÖHP Logisztikai Művelési Főnökség kiemelt főtisztje képviselte. Harnócz Gyula őrnagy az MH ÖHP Civil-katonai Kapcsolatok Főnökség főtisztje a CIMIC-, illetve PSYOPS-műveleteket követte figyelemmel, míg Szabó Sándor százados, az MH ÖHP Szárazföldi Hadművelési és Kiképzési Főnökség főtisztje a végrehajtók által megoldandó feladatok, incidensek kidolgozásában és ellenőrzésében vett részt.

CWIX 2014

KÖZÖS ÉRDEK

A MŰVELETI TERÜLETEKEN NEMCSAK A SZÖVETSÉGES KATONÁKNAK, HANEM INFORMÁCIÓS RENDSZEREIKNEK IS „SZÓT KELL ÉRTENIÜK EGYMÁSSAL”. ERRŐL GONDOSKODIK AZ ÉVENTE MEGRENDEZETT NATO CWIX GYAKORLAT.

A NATO Összhaderőnemi Kiképző Központja (NATO Joint Force Training Centre) adott helyet a CWIX (Coalition Warrior Interoperability Exploration, Experimentation and Examination Exercise) gyakorlatnak Lengyelországban, Bydgoszcz városában. Itt találkoztak a részt vevő nemzetek katonái, szakértői és informatikai rendszerei. A rendezvényen tizenkilenc országból több száz mérnök, technikus és operátor dolgozott együtt június 2–19. között. Nem hiányozhat Magyarországnak sem, hiszen a NATO egyik legnagyobb, az interoperabilitást (azaz az egyes tagországok informatikai rendszerei közötti együttműködést) tesztelő gyakorlata a Magyar Honvédség számára is fontos.

A húszesztendős múltra visszatekintő gyakorlatot Orbán Gellért őrnagy, az MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár, MH Híradó és Informatikai Rendszerfőközpont Informatikai Főközpontjának részlegvezetője is különlegesen tartja, hiszen itt alkalom

nyílik számtalan speciális katonai és egyéb műveleti alkalmazás tesztelésére. Az informatika ma már az életünk megkerülhetetlen része, amelynek egyik legfontosabb alapkövetelménye a funkcionalitás mellett a rendszerek megfelelő védelme. Ezt felismerve, immáron harmadik esztendeje a kibervédelem a gyakorlat egyik kiemelt területe.

Hogy miért fontos, miért mozgat meg ennyi embert egy informatikai gyakorlat? Egy hadműveleti területen végrehajtott többnemzeti műveletnél nagyon fontos, hogy a részt vevő tagországok által küldött alegységek, egységek képesek legyenek egymással kommunikálni. Például egy szárazföldi hadművelet végrehajtása során több ország adott hadszíntéren szolgáló alakulatának tudnia kell egymásról: ki, mekkora erővel, éppen hol tartózkodik, merrefelé halad. Egyrészt össze kell tudniuk hangolni a feladataik végrehajtását, másrészt el kell kerülni a saját erők vetlen megtámadását. A műveleti központban, a különböző harcálláspontokon szol-

Az ideai gyakorlat magyar résztvevői.

gálatot teljesítő vezetőknek, döntéshozóknak pedig fontos lehet akár azt is tudni, hogy az egyes szövetséges csapatok települési helyein milyen logisztikai, egészségügyi támogatás érhető el, így például: mennyi ételkészlet,

üzemanyag, kórházi szabad férőhely, milyen egészségügyi szolgáltatás biztosított. Mindezen információk birtokában a parancsnokok meghatározott feladataikat hatékonyabban és gyorsabban képesek végrehajtani.

A szövetséges erők közötti zökkenőmentes adatkommunikáció biztosítása miatt fontos minden ilyen jellegű interoperabilitási gyakorlat. Így, mielőtt a CWIX-en is szereplő rendszerek kikerülnének a műveleti területre, az esetleges hibák még a gyakorlatokon kiderülhetnek, s azok kijavítása után a hadszíntéren már csak olyan rendszer alkalmazható, amely megbízhatóan képes támogatni a katonai vezetést.

Az 1994-ig visszavehető rendezvény 2009-ben kapta a CWIX elnevezést, amelyben az 'X' karakter hivatott jelképezni a részt vevő rendszerek sokszínűségét, amely a kutatás (eXploration), a kísérletezés (eXperimentation), illetve a vizsgálat (eXamination) szavakat takarja, a gyakorlat (eXercise) mellett. A feladatok bővülését mutató eseményen a már használt és a jövőben bevezetésre tervezett rendszereket, technológiákat és üzemeltetőik hozzáértését tesztelik működés közben, valós körülmények szimulálása mellett. Ezzel lehetőség nyílik a meglévő rendszerekhez fejlesztett új modulok, képességek kipróbálására; új fejlesztési lehetőségek, irányok keresésére. Mindezen túl, a tesztfeladatok végrehajtásával a rendszerek kezelését is gyakorolhatja a felhasználó állomány, hogy minél alapsabban képesek legyenek elsajátítani az

A CWIX 2014 nyitóünnepsége.

egyes fogásokat. Ez utóbbi is igen hasznos, hiszen előfordulhat, hogy egy művelti területen az adott alkalmazásnak csak egy bizonyos, szűkebb részét használja az operátor, ha csak arra van szüksége. Ellenben a CWIX-gyakorlaton más alkalmazásokkal, más szakemberekkel együttműködve, saját alkalmazásának sokkal szélesebb spektrumát képese kiaknázni, annak használatát begyakorolni.

A NATO-vezetésű rendezvény tervezésénél a tagországok igényei, illetve a

NATO-elvárások és -követelmények határozzák meg, hogy milyen fókuszterületeket jelölnek ki. A CWIX gerincét minden évben a négy állandó kijelölt témakör: a szárazföld, a légi, a haditengerészet és az összhaderőnem csoportjai alkotják. Emellett minden évben meghatároznak olyan szakterületeket, amelyeket a kor változó igényei alapján jelölnek ki. Itt többek között megemlíthetők például a felhő-technológiai, a térinformatikai, a meteorológiai, a logisz-

tikai és az egészségügyi rendszerek. Jól látható, hogy bár a fő hangsúlyt a vezetési és irányítási rendszerek kapják, de a gyakorlat spektruma ennél sokkal szélesebb.

Mint szinte minden NATO-gyakorlatnál, négy tervezőkonzferencia előzi meg a rendezvényt. Akárcsak a többi informatikai gyakorlat esetében, itt is a HVK Híradó, Informatikai és Információvédelmi Csoportfőnökség szakmai irányítását alapján képviselik résztvevők

a Magyar Honvédség érdekeit. A konferenciák alatt megtervezik a gyakorlat végrehajtását, a használt informatikai hálózat felépítését. Így mire megérkezik egy-egy résztvevő a CWIX-re, addigra gyakorlatilag a teljes hálózati alapstruktúra készen várja, nekik már csak saját rendszereik illesztéséről kell gondoskodniuk.

A háromhetes gyakorlat minden fő te-

di vezetési és irányítási rendszerek, a légi-erő vagy éppen a logisztikai szakterület is saját forgatókönyve szerint teszteli, vizsgálja a struktúrákat.

A gyakorlat egyik fontos területe a tesztfelügyeleti és elemző munkacsoport (Analysis Working Group): itt kísérik figyelemmel a tesztek során esetlegesen jelentkező interoperabilitási

nyomatványt a tagországok szakértőiből összeállított csoport folyamatosan követi. A feladatok végrehajtása, a rendszerek együttműködésének vizsgálata során az eredményeket mindkét tesztelő fél ezen az úrlapon rögzíti. A teszteredményeket később felhasználják a problémákat feltáró és elemző jelentés elkészítéséhez. Ehhez persze minél pontosabb adatok kellenek, így elengedhetetlen a nyomtatványok pontos kitöltésének megkövetelése, a teszteredmények dokumentáltságának nyomon követése.

A Magyar Honvédség idén két fő területen képviseltette magát. Az egyik számunkra fontos terület az előbb említett tesztfelügyeleti és elemző munkacsoport, ahol a szárazföldi C2 (Command & Control, vezetési és irányítási) rendszereket felügyelő munkacsoportban ketten képviselték hazánkat az MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár, illetve az MH Bakony Harciképző Központ állományából.

A másik kiemelt terület a kibervédelem (Cyber Focus Area), amelynek hazánk 2012 óta aktív résztvevője. Idén – immár második alkalommal – az osztrák kollégákkal szoros együttműködésben egy szövetséges hálózat, szenárió-alapú, szimulált hadművelési környezetben a hálózat elleni kibertámadás esetén szükséges védelmi feladatokat az osztrák–magyar kibervédelmi parancsnokság (Cyber Component Command) szerepkörében hajtottuk végre, sok más részt vevő országgal együtt. A gyakorlaton a Magyar Honvédség eszközeivel vettünk részt, amelyeket itthon is használunk. Ezáltal a kint szerzett tapasztalatokat felhasználva a hazai rendszerek hatékonysága is növelhető.

A közös munka során a felek láthatják lehetőségeiket és képességeiket, így lehetővé válik egymás tudásának kiegészítése és fejlesztése. A gyakorlaton is kitűnt, hogy a képességek megteremtésének, működtetésének meghatározó eleme a képzett állomány – hangsúlyozta Orbán Gellért őrnagy. – Mindkét területen odafigyelünk rá, hogy a gyakorlaton a legrátermettebb katonatársaink képviseljék hazánkat, akik itthon is hasonló szakterületen teljesítik feladataikat. Ennek eredményeként szakmailag komoly elismerésben részesültünk eddig minden egyes CWIX-gyakorlaton, s jó hírnökünk továbbra is célunk megtartani.

területének saját forgatókönyve van – ennek megvalósítása jelenti a rendezvény fő vonalát. Ezen belül a különböző szakterületeknek is vannak saját, előre meghatározott feladataik, amelyeket végrehajtanak a gyakorlaton. Így a szárazföld-

problémákat, vizsgálva a különböző megoldási lehetőségeket. A NATO CWIX egy portált üzemeltet a gyakorlat végrehajtása során, ahol minden egyes feladathoz vagy elrendelt vizsgálathoz készült egy tesztlap. Ezt az online

SOKAT OLVASNI-HALLANI MANAPSÁG AZ ÚJ, HÁROMDIMENZIÓS RADAROKRÓL – VISZONT KEVESEET A RADAROKAT FOLYAMATOSAN ÜZEMELTETŐKRŐL, AKIK KÖZÜL NEM EGY KATONA GYAKORLATILAG TESTKÖZELBŐL ÉLTE ÁT A VÁLTOZÁSOKAT, ILLETVE TEVÉKENY RÉSZESE VOLT A SZAKMA ELMŰLT HÁROM ÉVTIZEDÉNEK. KÖZÜLÜK IS KIEMELKEDIK A MÉG HAGYOMÁNYOS RADARTECHNIKÁT ÜZEMELTETŐ, A KAPOSVÁRHOZ KÖZELI JUTÁN TELEPÜLT 12. RADARSZÁZAD SZERÉNY, HALK SZAVÚ PARANCSNOK-HELYETTESE, KOVÁCS IMRE SZÁZADOS.

Mindörökké Juta

A RADAREMBER

Pedig nem feltétlenül akart ő katonára és „radareMBER” lenni. Miután Szentesen elvégezte a műszaki szakközépiskolát, pusztán továbbtanulása egyik lehetséges céljaként jelölte meg az akkori Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskolát. Mivel viszont elsőnek oda vették fel, nem is gondolkodott tovább. Mint meséli, a középiskolában főleg elektromos eszközökkel foglalkozott, így aztán az akkori általános egyéves katonai képzés után csak a rádiótechnikai vagy a légvédelmi rakéta szak kerülhetett szóba. Végül – mint

bevezetőnkől is talán kiderült – rádiótechnikai szakon végzett, egész pontosan vadász rávezető komplexum üzemeltető ágazaton. (Ez a furcsa nevű komplexum akkortájt a P-37-es, illetve PRV-13-as radarokat jelentette.)

Katonai karrierjét tekintve nem lehet azt írni, hogy Kovács Imre százados a jelenlegi beosztása előtt túlzottan hosszú utat tett volna meg Jutáig. A főiskola elvégzését követően, 1985-ben került Homokszentgyörgyre, az 54/2-

Kovács Imre százados

es honi rádiótechnikai századhoz, mint a VP-11, automatizált vadász rávezető komplexum üzemeltető mérnöke. (Akkoriban még messze nem Gripenek, hanem például MiG-21-esek repültek légtérünkben.) Öt év elteltével harcálláspont-parancsnok lett, majd ugyanilyen beosztásban Jutára került. Itt később törzsfőnökként szolgált, majd 1999-től kezdve parancsnokhelyettes. No, de mitől is olyan érdekes számára ez a radaros szakma?

– Én ebben nőtem fel, sosem kíváncsi voltam máshová – feleli Kovács Imre százados. – Időnként nagyon gyorsan kell dönteni. Ez főleg a régi rendszerre volt jellemző, amikor a század-harcállásponton, ügyeletes parancsnokként azonosítani kellett a visszavert jeleket. Az indikátor előtt ülve pár perc alatt határozott véleményt kellett alkotni az adott visszavert jerről, hogy az mondjuk repülő, madárcsoport vagy felhő... Rádásul nagy felelősséggel, mert nem lehetett ös-

szekeverni az ellenséges helikoptert egy felhővel. Ez a fajta kihívás nem volt terhemre – mondja a parancsnokhelyettes. Aztán feleleveníti emlékeit, például az 1991–1992-ben történeteket, amikor a délszláv válság a hazai radarrendszert is próbára tette.

– Berence település térségébe jártam le, mint a rádiólokációs lépcső parancsnoka. Akkoriban ez szintén nem kis felelősséggel járt, mert rendszerek voltak a légtérsértések. Ezért is kellett kite-

A tervtáblára tükrőrással vitték fel az adatokat.

Ha Kovács Imre százados nem dolgozik, akkor fut, vagy a kertjét szépi. Négy-öt évvel ezelőtt, részben egészségi problémák miatt kezdett el az átlagos katonai mércével mérve is sokat futni. Egészen addig növelte a távokat, amíg mostanság hetente átlagosan 50-70 kilométert is teljesít. Rendszeresen jár hosszútávú futóversenyekre. Mint mondja, szabadidejét is – amúgy katonásan – gyakorlatilag percről percre beosztja.

lepülünk a radarokkal. Tőlünk pár kilométerre pedig háború dúl. Mobilradarokkal dolgoztunk, szögesdróttal voltak körülvéve, és egy éven át, heti váltásban táborban laktunk. A parancsnok nem hagyhatta el a fegyverrel őrzött tábor, még éjszakára sem. Akkoriban ugye még sorkatonaság volt, és a napi életre szinte jobban oda kellett figyelni, mint a konkrét radartévékenységre. Vétlen lövések,

lőszerelvények történtek – eseteli a háborús mindennapokat Kovács Imre százados.

Persze, mint mondja, az elmúlt évtizedekben nagyon sokat változott a radaros szakma, főleg a NATO-csatlakozásunk után. Előtte még hagyományos célfeldolgozási rendszer működött, azaz a radar indikátóra előtt ült egy katona, és a visszavert jel alapján diktálta a harcállás-

Az MH 54. Veszprém Radarezred alvezetőjeként működő 12. radarszázad (Juta) felelősségi körzetét tekintve körülbelül a Balaton vonalától délre és a Duna vonalától nyugatra szolgáltatja a felderítési adatokat az MH Légi Vezetési és Irányítási Központnak. Ehhez modernizált P-37-es radarokat és PRV-17-es magasságmérő radarokat használnak, illetve idegenbarát felismerő rendszert (IFF). Ezek a technikai eszközök a NATO integrált légvédelmi rendszerének (NATINADS) részei.

pontra, hogy hol van éppen a repülő. Ott pedig tükörírással rajzolták fel a tervtáblára. Két-három perces csúszással mentek fel az adatok egy-egy légi célról, ami ugye a repülőgép sebességét figyelembe véve elég sok.

– A NATO-csatlakozás után – folytatja a százados – elláttak minket számítógépes adattovábbítási rendszerrel, a P-37-es radarokat pedig a magyar szakemberek úgy alakították át, hogy kompatibilis legyen a szövetségi rendszerrel. Jelenleg az orosz radarok vevőegységében például már szinte nincs is orosz alkatrész, csak magyar...

Napjainkban a százados a radarszázad mindennapi működését felügyeli. A jutai radarok közül az egyik mindig folyamatosan üzemel; egy másik pedig rövid idejű készenlétben van, hogy egy technikai probléma esetén szinte azonnal átvégye a felderítési feladatokat. Mindezek mellett, előre tervezett negyedéves rendszer alapján, a lokátorok is úgymond váltják egymást – azaz nem mindig ugyanaz üzemel folyamatosan. A kiszolgáló állomány fő feladata, hogy az adott hosszunégy órás üzemre megfelelően készítsék fel a meglehetősen összetett technikát.

A lokátorok kezelőfülkéiben a szolgálatban lévő folyamatosan figyelik, hogy a radar minden egysége, része, pontosan, az előre megadott paraméterek alapján működjön. A kezelő monitor látja, hogy a megadott felderítési paraméterek stimmelnek-e. Ha nem, be kell avatkozni a rendszerbe, illetve adott esetben jelentenie kell ügyeletes feletteseinek – például Kovács Imre századosnak, aki több évtizedes szakmai rutinjával biztosan gyorsan megtalálja majd a megfelelő megoldást.

Ma már számítógépes adattovábbítási rendszert használnak a légtérrelőző szakemberek.

A TERRORISTÁK A MÚLTBAN ÉS JELENLEG IS ELŐSZERETTEL HASZNÁLTÁK, HASZNÁLJÁK A VILÁG SZÁMOS PONTJÁN A KÜLÖNBÖZŐ LŐSZEREKET, ROBBANÓANYAGOKAT ÉS EZEK KOMBINÁCIÓIT A POLGÁRI LAKOSSÁG ÉS A FEGYVERES RENDFENNTARTÓ SZERVEK ELLEN. ELEMEZVE AZ ELMÚLT ÉVEKBEN VÉGREHAJTOTT AKCIÓKAT MEGÁLLAPÍTHATÓ, HOGY E FENYEGETÉSEK SZÁMA HATÁROZOTT EMELKEDÉST MUTAT.

A rendfenntartó szervek és a hadsereg feladata az, hogy csökkentésük a fenyegetettség szintjét és mérsékeljék a terrorcselekményekből eredő károk mértékét. Erre a kihívásra ad választ a NATO POW DAT programja, amelynek szerves eleme a NATO Tűzszerész Szakkiállítás és Bemutató 2014; ezt a rendezvényt a NATO Tűzszerész Kiválósági Központ (NATO EOD COE) szervezi a szlovákiai Trenčsében, a központnak otthont adó városban.

Az EOD COE minden második évben megrendezi a tűzszerész szakkiállítást és bemutatót, amelynek elsődleges célja, hogy támogassa a korszerű technikai megoldások elterjedését, bemutassa a legújabb fejlesztések eredményeit. A kiállítás ragyogó alkalom arra is, hogy összehozza a katonai szakembereket és a fejlesztőket, akik így megismerhetik egymás igényeit, lehetőségeit. Az idei

rendezvényen kiemelt hangsúlyt kap a különböző missziók tapasztalatainak összegyűjtése, elemzése, s ennek megfelelően a technikai és szakmai fejlesztési irányok meghatározása.

A fentiekben túl a kiállítás kiváló lehetőség a gyártók, a kutatóintézetek és az egyetemek részére, hogy a szakmai közösség elé álljanak azokkal az új technikai megoldásokkal, amelyekkel még inkább növelni tudják a tűzszerészek képességeit. A gyakorlati bemutatók alkalmával a gyártók és a szakemberek demonstrálhatják technikai eszközeik hatékonyságát, és az új fejlesztések gyakorlati alkalmazását. A tűzszerész szakemberek és a gyártók tapasztalatcserejét, a kapcsolatokat építést szolgálják a szakkiállítás és bemutató keretében lebonyolítandó konferenciák, szemináriumok is, mint például „A katonai robotok jövője”, illetve „A tűzszerész-üzemeltetés rejtező lehetőségei” címmel

meghirdetett rendezvények; ezek a témák iránt érdeklődők számára korlátozás nélkül látogathatók. A konferenciák és a szemináriumok során mód nyílik a szűkebb körű és a jelenlegi technikai megoldások közötti eltérések feltárására, illetve a jövő fejlesztési irányainak kitűzésére is. A részvétel a kiállításon előzetes regisztrációhoz kötött; ez megtehető a NATO EOD COE honlapján, a www.eodcoe.org-on.

A pilóták „előretolt szemei”

Afganisztáni műveleteik során a különleges erők számára is a biztos „hátszínre”, a megfelelő tűztámogatást nyújtották az előretolt repülésirányítók.

SEGÍTSÉG A FÖLDRŐL

NAGYSZABÁSÚ NEMZETKÖZI GYAKORLATON IS BIZONYÍTOTTÁK SZAKMAI FELKÉSZÜLTSGÜKET A MAGYAR HONVÉDSÉG ELŐRETOLT REPÜLÉSIRÁNYÍTÓI. A NATO KERETÉBEN VÉGZETT KIVÁLÓ MUNKÁJUK ELISMERÉSEKÉNT M. ANDRÉ GOODFRIEND, AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK BUDAPESTI IDEIGLENES ÜGYVIVŐJE LAKATOS ISTVÁN FŐHADNAGYOT, AZ IRÁNYÍTÓCSOPORT PARANCSNOKÁT ÉS ELŐDJÉT, MARTON IMRE ŐRNAGYOT IS MEGHÍVTA A NAGYKÖVETSÉG FÜGGETLENSÉG NAPI ÜNNEPSÉGÉRE.

Nyolc évvel ezelőtt gyakorlatilag a nulláról indultak, 2012-ben az Egyesült Államok Egyesített Vezérkara és az USA európai fegyveres erőinek a németországi Ramsteinben lévő légierő-parancsnoksága akkreditálta a képességüket, jelenleg pedig már megbecsült tagjai a NATO előretolt repülésirányítói közösségének. A Magyar Honvédség legújabb képessége látványosan fejlődött, amihez nagyban hozzájárult azoknak az ifjú tiszteknek a lelkesedésére és szakértelmére, akik vállalták az úttörő feladatot.

– A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen 2006-ban végeztem lövészként. Szolnokon, a helikopterba-

zis akkor megalakított előretolt repülésirányító csoportjában kaptam beosztást. A légierővel történő együttműködés kialakításához ugyanis a szárazföldi harcászati feladatokat ismerő tisztekre volt szükség – idézi fel az új képesség kialakításának kezdetét Lakatos István főhadnagy, a csoport jelenlegi parancsnoka.

– Kiképzésünk 2007-ben felsőfokú angol nyelvtanfolyammal kezdődött, a következő év januárjától pedig tényleges szakmai felkészítésünkkel folytatódott. Oktatóink a harcshelikopter-zászlóalj tapasztalt pilótái és a nemzetvédelmi egyetem tanárai voltak. Egy hónap múlva vizsgát tettünk és jogosultá

Lakatos István főhadnagy

MAGYAR HONVÉD

váltunk a magyar légierő Mi-24-es helikoptereinek irányítására.

A csoportba – a parancsnokkal együtt – kilenc irányítótiszt került, felkészítésük Fort Benningben, az USA szárazföldi erőinek iskolájában folytatódott. Azért ott, hogy mélységében is átlássák a szárazföldi műveletek tervezésének és végrehajtásának teljes folyamatát, angol nyelvi környezetben. Alkalmazásuk esetén ugyanis összefegyveremi parancsnok alárendeltségében dolgoznak, feladatuk – a harci helyzet és a rendelkezésre álló tűztámogató eszközök ismeretében – javaslatot tenni a célmegsemmisítés által leghatékonyabbnak vélt módszerre.

– Minden irányító elvégezte a lövésztiszti alaptanfolyamot; voltak, akik az Airborne School ejtőernyős kiképzésén

hat, magadott minőségű rávezetést hajtottak végre, és másfél évente megismélteljük a vizsgákat.

A gyakorlatokon vagy a műveleti területen az előretolt repülésirányító döntően kétféle helyzettel találhatja szembe magát: leghatékonyabb a csapásmérés akkor, amikor ő is és a pilóta is látja a célt. Ez azonban csak nagyon ritkán fordul elő. A levegő-föld műveletekre inkább az a jellemző, hogy az irányító vagy a gépet vagy a célt nem látja.

– Az irányításra kijelölt repülőeszköz először rádióan bejelentkezik, majd kölcsönösen azonosítjuk egymást. Ezt követően a pilóta elmondja a repülőeszköz leglényegesebb képességeit – fegyver-

nyító közli a pilótával, hogy a cél megsemmisítéséhez milyen fegyverzetet javasol használni és mi lesz a végrehajtás rendje. A cél paramétereit ismertető tájékoztatás egy kilencsoros formula alapján történik, amely tömören összefoglalja a feladat végrehajtásához szükséges legfontosabb információkat. A fegyverek használatát az irányító csak az után engedélyezheti, ha minden kétséget kizá-

is részt vettek, én pedig másodmagammal a Ranger School-t is elvégeztem – sorolja Lakatos főhadnagy. – Az előretolt repülésirányítás és közvetlen légi támogatás folyamatának elméleti és alapszintű gyakorlati részét a németországi Ramstein légibázison sajátítottuk el, vizsgánunk pedig az USA Michigan állambeli löterén kellett. Megszerzett jogosultságainkat azonban csak akkor tarthatjuk meg, ha hathavonta minimum

zet, célfelderítő konténer, a végrehajtásra fordítható idő – az irányító pedig tájékoztatja a gép személyzetét a feladat teljesítését befolyásoló más légtérhasználókról, valamint a földi harcászati helyzetéről: hol helyezkednek el a saját erőink, merre tartózkodik az ellenség, kell-e légvédelmi fenyegetettség számítani, milyen korlátozásokat kell betartani – ismereteli a gépek célra vezetésének folyamatát a főhadnagy. – Ezután az irá-

róan meggyőződött arról, hogy a pilóta valóban azonosította a megsemmisítésre kijelölt célt.

Előretolt repülésirányítói képességét a Magyar Honvédség májusban és júniusban négy különböző nemzetközi gyakorlaton is bizonyította. Ezek közül a németországi Combined Resolve II elnevezésű volt a legnagyobb méretű: tizenöt ország több mint négyezer katonája vett rajta részt. Lakatos főhadnagy egy grúz vezetésű zászlóalj rangidős előretolt repülésirányító tisztként dolgozott, egy magyar, két horvát és egy litván irányító munkáját koordinálta.

– Folyamatos összeköttetést kellett fenntartanom az alárendelt és az előjáró előretolt repülésirányítókkal, a zászlóalj tűztámogató, felderítő- és hadműveleti részlegeivel. Harci és szállítóhelikopterek, kis és közepes hatósugarú pilóta nélküli repülőrendszerek célra vezetésére, illetve önjáró lövegek tüzeinek koordinálása volt a feladatunk – foglalja össze a gyakorlaton végzett munkájának lényegét a főhadnagy.

Magyar előretolt repülésirányítóként a Combined Resolve II gyakorlaton Lakatos főhadnagy és az MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj egy altisztje vett részt; bebizonyították, hogy szakmai felkészültségük amerikai kollégáikkal azonos szintű.

Mire a falevelek lehullanak...

HÁBORÚ!

II. Vilmos német császár (balra) és Helmuth von Moltke vezérkari főnök (jobbira) egyaránt biztos volt csapataik gyors győzelmében.

AZ EURÓPAI HATALMAKNAK A SZARAJEVÓI MERÉNYLET SZOLGÁLTATOTT OKOT ARRA, HOGY A FEGYVEREK EREJÉVEL RENDEZZÉK MÉLYEN GYÖKEREZŐ ELLENTÉTEIKET. KEZDETBE MINDKÉT OLDALON HATÁRTALAN VOLT AZ OPTIMIZMUS: A SZEMBEN ÁLLÓ FELEK HÁBORÚS LÁZBAN ÉGŐ POLITIKUSAI ÉS HADVEZÉREI BIZTOSRA VETTÉK KATONÁIK GYORS GYŐZELMÉT.

A Ferenc Ferdinánd trónörökös és hitvese ellen elkövetett sarajevói merényletért felelőssé tett Szerbiának 1914. július 28-án üzent hadat az Osztrák–Magyar Monarchia, kettejük konfliktusába pedig boszorkányos gyorsasággal sodródtak bele Európa nagyhatalmai. Előbb Németország figyelmeztette Oroszországot, hogy bármiféle, Szerbiát támogató katonai intézkedés német hadba lépést fog eredményezni. Ennek tükrében nem meglepő, hogy kevéssel a cári csapatok mozgósításának kezdete után már ment is a hadüzenet Berlinből Szentpétervárra. Két nappal később, augusztus 3-án Németország és az oroszok szövetségese, Franciaország között állt be a hadállapot, augusztus 4-én pedig – miután a németek megsértették Belgium semlegességét – Nagy-Britannia is belépett a há-

A német katonák határtalan optimizmussal indultak harcba a franciák ellen.

borúba. Augusztus 5-én a Monarchia üzent hadat Oroszországnak, 12-én pedig Franciaország és Nagy-Britannia a Monarchiának.

MOST VAGY SOHA

Ezekben a napokban a német tábornokok rendkívül optimisták voltak. Úgy gondolták, nem kérdéses a Schlieffen-terv sikere és a győzelem, mivel a fegyverek számát és minőségét, illetve katonáik kiképzését tekintve is jobbák a franciáknál. Mindehhez hozzájárult még az is, hogy az ország vasúti hálózatát teljes mértékben a katonai célok figyelembevételével alakították ki, így azokon gyorsan le lehetett nagyszámú erőt és hadfelszerelést szállítani a határokhoz.

Augusztus elsején II. Vilmos császár átvette a hadsereg és a haditengerészet főparancsnoki posztját; a hadműveletek tényleges irányítása ugyanakkor Helmuth von Moltke vezérkari főnök feladata volt. Mire a falevelek lehullanak, újra itthon leszték – e szavakkal búcsúzott az uralkodó a frontra induló kato-

náitól. Bizakodása nem nélkülözött minden alapot, hiszen kezdetben még gyakorlatilag minden a tervek szerint alakult: augusztus 17-ig – miközben a rohamcsapatok elfoglalták Luxemburgot, illetve a belgiumi Liège környékén kiépített erődrendszert – befejeződött a főerőket alkotó hét hadsereg összpontosítása a belga, a luxemburgi és a francia határ mentén.

A bal szárnynak, vagyis az összesen nyolc hadtestet magában foglaló 6. és 7. hadseregnek kellett védenie a Metz és a Jura-hegység közötti francia–német határt, míg a Schlieffen-terv Moltke által átdolgozott változata értelmében az átkaroló hadművelet végrehajtása a jobb szárnyon álló 1., 2. és 3. hadsereg (16 hadtest), illetve a középben bevetett 4. és 5. hadsereg (11 hadtest) feladata volt. A 8. hadsereg Kelet-Poroszországban védekezésre rendezkedett be az oroszokkal szemben mindaddig, amíg a nyugaton felszabaduló erőkkel együtt nem mehet át a támadásba.

Németország tudatosan készült erre a háborúra, amit az is ékesen bizonyít,

A francia főparancsnok, Joseph Joffre (középen) két tábornoka társaságában.

hogy ők rendelkeztek a legnagyobb, 2,5 millió főt számláló élvonalbeli hadsereggel. A korabeli hadszervezés értelmében a fiatal katona a kétéves, illetve egyes fegyvermemeknél a hároméves aktív szolgálat után 26 esztendőskoráig tartalék csapattestekhez került. Ám mivel az átkaroló hadművelet végrehajtásához rengeteg ember kellett, a német vezérkar szakított ezzel a koncepcióval, és a tartalék jelentős részét az élvonalbeli haderőhöz csoportosította.

A mozgósítás kiterjedt további 1,5 millió kiképzett, de első vonalbeli bevetésre már nem alkalmas emberre is; ők alkották a megszálló és hátországi feladatokat ellátó hadsereget, míg az augusztus második felében bevonultatott további százezrekből Landsturm (népfölkelő) alakulatokat szerveztek. Mindezeket összeadva – a haditengerészetet és a gyarmati erőket is beleszámítva – egy 4,5 milliós hadsereg állott fegyverben, készen a harcra és a megszállásra. Az összes kiképzett hadköteles azonnali fegyverbe állítása is mutatja: a német vezérkar egy mindent eldöntő rövid harcra készült fel.

Ezzel összhangban az élvonalbeli hadsereg állományára kitűnő kiképzést kapott. A gyalogság felkészítésénél elsősorban a támadásra helyezték a hangsúlyt, de az ellenlökésekkel szembeni védekezést is begyakorolták. A német hadvezetés úgy számolt, a háború a szárazföldön dől el, ezért a haditengerészeti egységeknek csak partvédelmi feladatokat szántak. A flottának nincs esélye az angol hajóhaddal szemben, de ahhoz elég erős, hogy ellenfelük kerülje a vele való harcot – vélték.

EGYOLDALÚ KIKÉPZÉS

Franciaország békeidőben egymillió fős hadsereggel rendelkezett, ám ez a szám az augusztus elseji mozgósítást követő mintegy két hét alatt négymillióra emelkedett; ebben benne voltak az 1909 után jelentősen fejlesztett gyarmati alakulatok is, amelyeket az anyaország területén vívódó harcokra is felkészítettek. Az öt hadseregbe osztott élvonalbeli haderő – amely összlétszámát tekintve megközelítette a Franciaország ellen felvonuló hét német hadseregét – a német és a belga határ mentén sorakozott fel. Harci szellemük kitűnő volt, semmivel sem maradt el a németeké mögött, ugyanezt viszont a kiképztségükéről már nem le-

hetett elmondani. A francia katonákat a minden áldozatot vállaló támadásra, a szuronyrohamokra készítették fel, s nem a védelemre. Az ellenség állásait gyors rohammal kell leküzdeni, s nem hosszantartó előkészítő tüzzel – hangoztatta a katonai vezetés. E taktika eredményeként a franciák nem rendelkeztek a támadó hadsereg támogatására alkalmas tüzérséggel: a háború kezdetén mindössze 300 darab, 7,5 centiméternél nagyobb űrméretű löveg állt rendelkezésükre, míg a németeknek 3500.

Mivel a Földközi-tenger felől nem számítottak támadásra, az Atlanti-óceán és a La Manche franciaországi partjait pedig az angolok védteék, a francia flotta a gyarmati katonaság Európába szállításának zavartalanágát biztosította, illetve a kereskedelmi hajókat óvta a német hadihajóktól.

Miután bizonyossá vált, hogy a német hadsereg Belgiumon keresztül akar Franciaországra törni, a főparancsnok, Joseph Joffre tábornok augusztus közepéig az erre az esetre kidolgozott terv szerint sorakoztatta fel mind az öt hadseregét. Még ekkor sem hitte azonban, hogy komolyabb német erők jöhetnek a Meuse (Maas) és a Sambre folyók vonalától nyugatra; pedig Moltke jobb szárnyának két legerősebb hadserege épp erről érkezett. Úgy vélte, hogy az 5. francia hadsereg és a brit expedíciós erő le tudja kötni a német jobb szárnyat, amit persze lényegesen gyengébbnek vélt a valóságnál. Joffre inkább a saját, semmint az ellenség támadására összpontosított: várta az alkalmas időpontot, hogy az akkor Németországhoz tartozó Thionville és Metz közötti erődrendszertől jobbra az 1. és a 2., balra pedig a 3. és a 4. hadsereggel megindulva gyorsan előretörhessen a Rajnáig, elvághassa a német jobb szárny utánpótlását, egyúttal megnyithassa az utat Németország szíve felé. A némethez hasonlóan háborús lázban égő, feltüzelt francia közvélemény is biztos volt a gyors diadalban, a katonák pedig a búcsúztatáskor ugyanazt hallhatták, mint sorstársaik az ellenérdekelt oldalon: két hónap múlva győztesen térnek haza.

FŐSZEREPBEN A FLOTTA

Nagy-Britannia a háborúra történő készülődés jegyében mindenekelőtt flottáját erősítette, de a világegést megelőző évtizedben a gyarmatokon állomásozó

Menekülő belga lakosság.

A belga katonáknak nem volt esélyük a német túlerővel szemben.

haderőt is fejlesztették; ezt 1914-ben 100 000 angol és 200 000 helyi katonára az 1. és a 2., balra pedig a 3. és a 4. hadsereggel megindulva gyorsan előretörhessen a Rajnáig, elvághassa a német jobb szárny utánpótlását, egyúttal megnyithassa az utat Németország szíve felé. A némethez hasonlóan háborús lázban égő, feltüzelt francia közvélemény is biztos volt a gyors diadalban, a katonák pedig a búcsúztatáskor ugyanazt hallhatták, mint sorstársaik az ellenérdekelt oldalon: két hónap múlva győztesen térnek haza.

Lord Kitchener hadügyminisztert leszámítva, a teljes brit vezetés rövid háborúra számított – bár a kontinentális hatalmak stratégiáikhoz képest hosszabbra – és a flottának szánt főszerepet: a hadihajók blokádj alá veszik Németországot, megnehezítve (jó esetben akár el is lehetetlenítve) ezzel a hadviselés gazdasági feltételeit. E blokádj 1914. augusztus 11-re a La Manche-nál, valamint a délnorvég és az északok partok között gyakorlatilag ki is épült. Mindenképpen a német hajóhad szinte teljesen télen maradt, igaz, bármilyen próbálkozás csak fölösleges veszteségeket okozott volna. De nem is kellett akcióba lépniük, hiszen II. Vilmosmal és Moltkéval az élen az összes német politikai és katonai potenciát rövid háborúra számított, amelynek végkimenetelére semmiféle hatással nem lesz a blokádj.

Sir John French tábornok.

Miután Anglia és Németország között beállt a hadiállapot, összeült a brit haditanács. Ezen úgy döntöttek, hogy Franciaországba küldik az expedíciós erő négy gyalogos- és egy lovashadosztá-

lyát, mintegy 80 000 embert. Az ötödik csak azt követően indulhat útnak, ha befejeződött a területi erők mozgósítása; utóbbi feladata – az otthon maradó hatodik gyalogosadosztállyal együtt – a szigetország védelme egy esetleges invázió esetén. A csapatok augusztus 9-én indultak útnak, s 20-án foglalták el állásaikat. Az angol alakulatok parancsnoka, Sir John French tábornok, nem volt alárendelve Joffre-nak, de műveleit a franciákéval, különösen a csapataival jobbról szomszédos 5. hadsereggel összhangban kellett végrehajtania.

NEM ERRE SZÁMÍTOTTAK

Mint ahogy azt a magazinunk előző számában megjelent „Ember tervez...” című cikkünkben írtuk, Moltke – ellentétben Schlieffennel – nem számolt a holland területen történő átvonulás lehetőségével, így a jobb szárnyon nemcsak a 2., hanem az 1. hadseregnek is a belgiumi Liège-nél, egy szűk területen kellett áthaladnia. A város körül azonban egy hatalmas erődítményrendszer állt, amit sokan bevehetetlennek tartottak. Az ostromra elkülönített német rohamcsapatok augusztus 5-én komoly veszteségeket is szenvedtek. Fordulatot a nehéztüzérség bevetése hozott: a légi-erők legfeljebb 21 centiméter űrmé-

retű tarackok frontális tüzére tervezett falai nem tudtak ellenállni a 42 és 30,5 centiméteres mozsarak felülről becsapódó lövedékeinek. E félelmetes fegyverek augusztus 12-én adták le az első lövést; addig a napig csak egyetlen erőd esett el, 16-án azonban már az összes, vagyis mind a tizenkettő az ellenség kezén volt. A belga haderő mindazonáltal komoly veszteségeket okozott a németeknek, s két nappal késleltette Moltke jobb szárnyának felvonulását.

Miideközben a francia főparancsnok, Joffre sem télenkedett, s katonái harci szellemének fokozása érdekében kísérletet tett Elzász (vagy legalább egy része) visszafoglalására. E feladatra az 1. hadseregből külfönytett ki erőket (egy-egy gyalogoshadtestet és lovashadosztályt), amelyek augusztus 7-én lendültek támadásba és el is foglalták Altkirch városát, másnap pedig harc nélkül vehették birtokba Mülhauset (Mulhouse). Bár az augusztus 9-én kibontakozó német ellencsapás nyomán visszaállt az eredeti állapot, mindez nem szegte Joffre kedvét, aki az akció máj egy teljes hadsereggel kívánta megismételni, immár a nagy támadás részeként.

A MONARCHIA KUDARCA

Ekkor már a balkáni hadszíntéren is zajlott a küzdelem. Előbb az Osztrák–Magyar Monarchia folyami flottillájának monitorjai ágyúzták Belgrádot, majd a szárazföldi csapatok is mozgásba lendültek: a hadvezetés célja az volt, hogy gyors csapást mér Szerbiára, majd a győzelem után az alakulatok egy részét északkeletre, az oroszok ellen hadba vonuló seregek után küldi. A támadás 1914. augusztus 12-én kezdődött, ám a Monarchia balkáni haderőinek parancsnoka, Oskar Potiorek tábornok által irányított hadművelet gyorsan megkezdte, s a szerbek augusztus 23-ig az osztrák–magyar csapatokat visszaszorították a határ mögé, eredeti állásaikba. E kudarc hadászati szempontból korántsem számított jelentősnek, morális hatása ugyanakkor rendkívül nagy volt. Nem sikerült ugyanis elérni az eredeti célt, a soknemzetiségű haderő harci szellemének feltüzelését – éppen ellenkezőleg. A szerbek ugyanakkor már nem volt lehetőség, hiszen az akcióban részt vett 2. hadsereg három hadtestére már az oroszok elleni harcban számított a Monarchia hadvezetése.

A szerb hadsereg alig két hét alatt visszazorította az osztrák–magyar csapatokat.

Tiger Meet-történelem

Egységben a Tigris-erő:
főpuskavalkád magyar Gripennel.

TIGRISRÖPTETÉS

A BRIT KIRÁLYI LÉGIERŐ 74. „TIGRIS” VADÁSZREPÜLŐ- SZÁZADÁNAK PILÓTÁI 1957-BEN ÉPPEN A SCULTHORPE LÉGITÁMASPONTON TARTOTT NYÍLT NAPON SÉTÁLTAK, AMIKOR RÁDÖBBENTEK: NINCSENEK EGYEDÜL. LEGALÁBBIS TIGRIS-SZÁZADKÉNT SEMMIKÉPP, HISZEN A HÁROM MEGLEPETT BRIT HAJÓZÓ ELŐTT EGY AMERIKAI F-100 SUPER SABRE TÚNT FEL, MÉGHOZZÁ EGY TIGRIST ÁBRÁZOLÓ EMBLÉMÁVAL A FÜGGŐLEGES VEZÉRSÍKON.

A britek kérdéseinek nyomán hamar kiderült: az amerikai légierő 79. vadászbombázó-századának gépéről van szó; személyzetének tagjai Woodbridge repülőtéréről látogattak a nyílt napra. Kérdés, hogyan fér meg két tigris egy katonai szövetségben, a NATO-ban? Egészen jól, hiszen a 74. század parancsnoka, Mike Haselwood őrnagy a legjobb pilótahagyományok szerint aránnyal éjszakába nyúló, tréfas feladatokkal és italokkal gazdagon körített vacsorára hívta meg újdonsült amerikai barátait Horsham St Faith tiszti étkezdéjébe. A rendezvény minden szempontból zajos sikernek bizonyult, így több kisebb talál-

Történelmi kézfogás 1961-ből:
Caubert hadnagy (1/12 század),
Dowell őrnagy (79. század)
és Jerry Cohu (74. század).

A találkozó első nem angolszász résztvevője, a francia légierő 1/12. százada, illetve az általuk használt Super Mystère B2 volt.

Az első Tigris-festésű gép, a Királyi Kanadai Légierő Starfighterje.

kozó után 1960-ban újabb vacsora következett Coltishall-ban, majd pedig Woodbridge-ben. Már ezeken az idő multával egyre kötetlenebbé váló vacsorákon is megosztották egymással tapasztalataikat, történeteiket, ötleteiket a pilóták. Az amerikai Mike Dugan hadnagynak (az amerikai légierő későbbi vezérkari főnökének) köszönhetően a Tigris-századok összejöveteleinek rendszeressé tételét is elhatározták.

A francia kapcsolat kialakítása is felmerült, nevezetesen, hogy Franciaország légierőjének esetleg létező Tigris-századát meg lehetne hívni a találkozókra. A hivatalos meghívólevél azonban elakadt a francia légierő főparancsnokágán. Egy nem kimondottan atlanti irányultságú tiszti már meg is írta a válaszlevelet, amelyben tájékoztatta a briteket és az amerikaiakat, hogy köszönik, de a francia légierő egyetlen százada sem visel tigrisjelzést. Ezt a levelet véletlenül előlvasztta a főhadiszállásra frissen beosztott

Col Bret alezredes, az 1/12. század parancsnoka. A levél azonnal a kukában landolt, helyette az alezredes saját kezűleg írt válaszlevele jelezte: alakulata elfogadja a meghívást, ott lesz a következő találkozón. Az 1/12-esek ugyanis 1918 óta viselték a tigrisfejet, mint századjelzést, a meghívás időpontjában pedig az embléma a Super Mystère B2 vadászbombázó repülőgépek vezérsíkján tűndökölt. Érthető tehát a francia parancsnok magánakciója, amellyel egyben lefektette a jelenlegi, soknemzeti Tiger Meet-ek alapjait is. Az első „igazi” Tiger Meet végül az angliai Woodbridge légitámaszponton zajlott le, 1961. július 19-én.

A NATO vezetése is támogatta a találkozó kiszélesítését, hiszen így többféle típussal lehetett harcászati repülési feladatokat végrehajtani, s a műszakiak is megismerhették a szövetségben belül repülő egyéb típusokat, azok kiszolgálását. Így a rendezvény egyre nagyobbá vált. 1962-ben a helyszín ma-

rad, ám Woodbridge-ben már nyolc légierő képviselte magát, összesen hét különböző géptípussal. Ezen Tiger Meet megrendezését a katonai szövetség hivatalosan is komoly erővel támogatta. A 137 repülési feladat között szerepelt „ellenséges” légi célok elfogása, földi célpontok támadása, útvonaltalrepülés kis magasságban, eltérő típusok földi kiszolgálása – egyszersmind a háborús szükségrepülőtérre történő kitelepülést szimulálva.

Samuel Anderson, az amerikai légierő tábornoka, az európai szövetségés

erők légierőért felelős parancsnokhelyettese ekkor fektette le azokat az alapelveket, amelyek a Tiger Meet-eket a mai napig jellemzik: a NATO-tagállamok kapcsolatának erősítése, a légierők közötti szakmai együttműködés fejlesztése, az észak-atlanti szervezet katonai céljainak jobb megértése, illetve a szövetséges országok gondjainak megismerése.

Itt született meg egy híres mottó is, köszönhetően a Luftwaffe részvételének. A német légierő F 72. vadászpilótá-ezredének F-86 Sabre gépekkel repülő 2. „Fox” százada elegánsan oldotta meg a tigris és a róka közötti, azonnal látható különbséget. A sokak szerint sáthálóknál látszó rókafej köré nemes egyszerűséggel csak ennyit írtak a felvarróra: Akár hiszed, akár nem, ez egy tigris. A kérdést ezzel egyszer és mindenkorra lezárták, egyben a befogadás hagyományát is erősítették. Bárki lehet Tigris, aki szeretne az lenni, és elfogadja a ta-

A forgószárnyasok is teljes jogú tagok.

lálkozóik szellemiségét, hozzájárul azok sikeréhez.

A továbbiakban igyekszem néhány fontos és talán érdekes eseményt bemutatni az eltelt 53 „tigrises” esztendő kevéssé ismert korai időszakából.

1963-ban a belgiumi Kleine Brogel repülőtér várta a résztvevőket. A program kiemelkedő pontja volt a képesség-bemutató levegő-föld éleslövészet, ahol a napalmtartályok működésének eredményét a résztvevőkön kívül már meghívott vendégek, újságírók is láthatták. A bemutató ezután hagyományos elemévé vált a találkozónak.

1965-ben Bronz Tigris született. A jelenleg is rendező országról rendező országra „szálló”, mára ikonikussá lett, Bronz Tigris néven ismertté vált szobrot a rendezvénynek helyt adó németországi Bitburgban, a búcsúvacsora korai szakaszában adta át az amerikai Robert M. Lee tábornok a rendezvény főszervezőjének, Hoyt S. Vandenberg őrnagynak. Itt adták át az első olyan fénykép-albumot is, amelybe a rendező ország illetékesei a találkozó (szerintük) legjobban sikerült fényképeit, grafikáit helyezték, s helyezik azóta is. (Megjegyzendő, hogy az egyre vastagabb album ismeretlen körülmények között 1985-ben eltűnt, de a 2011. évi találkozó előtt ismét előkerült.)

1966-tól véget ért a pilóták „egyeduralma”, köszönhetően az amerikai légierő 53. taktikai vadászrepülő-százada által használt új típusnak. Az F-4D Phantom II-essel tudniillik immár a na-

Pompás csíkozott a francia Mirage 2000-esen.

vigátorok, valamint a fegyverzetkezelők is teljes jogú Tigrissé válhattak. Az amerikai hajózók a találkozó tiszteletére készített tigriscsíkos mellényekkel is kiténtek az új „nagyvas” mellett. Sajnos egy halálos repülőbaleset beárményekolta a találkozót: a francia Joel Dancel százados ütközött a földnek egyéni bemutató repülésének gyakorlása során.

1969 – ismét Woodbridge: az első, teljesen tigriscsíkos mintásra festett repülőgépet. Az elkövető a Királyi Kanadai Légierő volt, a 439. század egyik

CF-104 Starfighterre öltözött át mindenki által irigyelt köntösbe.

1971 – Upper Heyford és az eltérített brit pénzügyőrök esete. A repülőtérre elsőként érkezett német szállító repülőgép rakterében 350 kilogramm mélyhűtött húсарu mellett 2500 bajorkolbász, 2500 liter (50 hordó) sör, 360 liter különleges Tigris-snapsz és 500 söröskorsó volt – állítólag. Az itt lakó, ekkor már az F-111E Aadvark változtatható szárnynyílazású támadó repülőgépet használó amerikai 79. század pilótái – hogy, hogy nem? – úgy

eltérítették a derék brit vámosokat, hogy mire kiérték a beléptetendő német szállítógéphez, azon már csak a hajózó-személyzet tartózkodott.

Pilóta vezetett harckocsit 1975-ben: Leck repülőtérén a német hadsereg egyik új Leopard 1A1-es harckocsija üdvözölte a Tiger Meet résztvevőit a statikus bemutató részeként. Amit azonban a Bundeswehr megjelent aleggése nem tudott: a német 521. század egyik pilótája harckocsizóként kezdte pályafutását. Ezek után „magától értetődő”, hogy a 40 tonnás Leopard 1-es még az első éjjel eltűnt a helyéről, és csak hosszas keresgélés után leltek rá a század épületei között.

1977-től már forgószárnyasok is részt vettek a találkozón: a Brit Királyi Légierő 230. százada festette át Puma HC.1 szállítóhelikopterének farokrészét csíkosra. A helikopterekkel új feladatok – például harci kutató-mentő bevetések – végrehajtását is a repülések közé illeszthették a rendezők.

S érdemes megjegyezni, ezen a Tiger Meet-en mutatkozott be résztvevőként napjaink egyik meghatározó repülőgép-típusa, az F-15 Eagle. Az amerikai légierő 53. vadászrepülő-százada váltott F-15A/B változatokra, s ez az új, modern típus „vitte el a show-t”. Ekkor debütált az Ezüst Tigris is, amelyet minden évben a legjobb teljesítményt nyújtó csapat vihet haza egy esztendőre.

1980-ban a ciprusi krízis (a sziget török és görög részre szakadása, 1974) óta először találkozott a görög és a török légierő, egészen pontosan a görög 335.

Tigris-divat magyar módra.

Az első keleti fecske a cseh légierő MiG-29-ese volt.

század F-104G Starfightereinek pilótái és a megfigyelőként részt vevő török 192. század hajózóit. 1983-ban debütált az F-16A Falcon, a belga légierő 31.

századának színeiben. 1987-ben már 18 Tigris-század és 54 repülőgép vett részt a Portugáliában megrendezett találkozón. Montijo repülőtérén is feltűnt egy új típus, a kanadai színekben megjelent CF-18A Hornet. Háromszázharmincöt repülési feladat, szuperszonikus sebesség engedélyezése, 512 sikeres légi utántöltés jellemezte a '87-es Tiger Meet szakmai munkáját. A vasárnapi nyílt napra 150 ezer látogató érkezett, a 38 fokos hőség ellenére.

1991-ben, az angliai Fairfordban a cseh légierő MiG-29A Fulcrumjának tigriscsíkos festése már a hidegháború lezárását jelezte. A találkozón külön köszöntötték a nem sokkal korábban lezárult Sivatagi Vihar hadműveletben részt vett hajózókat és műszakiakat.

Napjainkra a NATO egyik legfontosabb légi hadgyakorlatává nőtte ki magát az a Tiger Meet, amelynek immár a kecskeméti Puma repülőszázad révén Magyarország is teljes jogú tagja.

Amikor nemcsak a csíkok, de a karmok is igaziak...

Hangulat terepszínben

VOLT EGYSZER
EGY FESZTIVÁL

A július 2-6. között a soproni Lővér Kempingben rendezett VOLT Fesztiválon a hazai és a külföldi zenei élet nagyjai mellett részt vett a Magyar Honvédség is – akárcsak az elmúlt két esztendőben. A HM Sajtóosztály, a HM Zrínyi Nonprofit Kft., az MH 12. Arrabona Légvédelmi Rakétaezred, valamint az MH Hadkiegészítő és Központi Nyilvántartó Parancsnokság veszprémi 3. Toborzó- és Érdeklődési Központ által üzemeltetett Seregnyi Lehetőség Pontjánál az érdeklődők katonai élménnyel gazdagodhattak.

A katonák minden nap 11–19 óra között bemutatókkal és valódi (de természetesen lőszer nélküli) fegyverekkel fogadták a látogatókat, akik különböző feladatok során mérhették össze erejüket. Ezek közé tartozott például a

fekvőtámasz gázlárcban és repeszálló mellényben, futás a 93M vegyvédelmi ruhában. Az „erőembereket” két feladat is várta. Lehetett választani a tár nélkül is 3,75 kilogramm tömegű AK–63D gépkarabély és az állvány nélkül 7,5 kilogrammos PKM könnyű géppuska közül: előbbit öt, utóbbit három percig kellett maguk előtt kitarítani. Egyik sem egyszerű feladat, az idő vége felé haladva már bedurrantak az izmok, és torzultak az arcok. Ennek ellenére sokan teljesítették a feladatokat, volt olyan érdeklődő is, aki elsőre ugyan „elvérzett”, de később újult erővel vágott neki a próbatételnek, akkor már sikerrel. A fesztiválózókat nemcsak a kihívás, hanem a jutalomként kapott fesztiválpólók is motiválták; ezekre a Magyar Honvédség alakulatainak nevei kerültek.

NEM CSAK A BULIZÁSRA, A KONCERTHALLGATÁSRA, A POGÓZÁSRA NYÍLT SEREGNYI LEHETŐSÉG SOPRONBAN, A 22. VOLT FESZTIVÁLON. EGY CSIPETNYI KATONAÉLET IS FŰSZEREZTE A RENDEZVÉNYT.

A résztvevők emellett a lézerpuskás lövészetet és a médiakamionban működő vadászpilóta-szimulátort is kipróbálhatták a Seregnyi Lehetőség Pontján. A „fegyversimogatóban” közelebről is megismerkedhettek a PKM könnyű géppuskával és az AK–63D gépkarabélyal, a katonák segítségével szétzedhették és összerakhatták azokat. A toborzósátorban honvédségi totókat tölthettek ki, a helyes megfejtésekért cserébe pedig a Magyar Honvédséget népszerűsítő apróbb ajándékokat kaptak. Sok fiatal a győri MH 12. Arrabona Légvédelmi Rakétaezred Mistral–2 Atlas légvédelmi rakéta-rendszerének indítóállványa vonzott, és miközben megtekintették azt, a kezelőszemélyzetet faggatták, hogy milyen érzés katonaként a hazát szolgálni.

A VOLT Fesztiválra nemcsak fiatal baráti társaságok, hanem gyermekes családok is kilátogattak; a kicsiket leginkább az álcafestés és a vadászpilóta-szimulátorozás vonzotta a standhoz. Néhányan egyenesen halmozták a kihívásokat, s gázlárcban bújtak pilótaszerepbe.

A látogatók mellett a média érdeklődését is felkeltette a Seregnyi Lehetőség Pontja. A VOLT-ra kitelepült MR-2 Petőfi Rádió fesztiválstúdiójában például július 3-án Buda Márton készített interjú Juhász Viktor zászlóssal, az MH 12. Arrabona Légvédelmi Rakétaezred tevékenységéről, valamint a Magyar Honvédség fesztiválos megjelenéséről.

A hallgatók a beszélgetést élőben követhették figyelemmel az „Egész úton hazafelé...” című műsorban. A fesztivál harmadik napján (július 4-én), az RTL Klub stábjá is meglátogatta a Pontot. A standról készült pillanatképeket a nézők az esti Híradóban tekinthették meg. A zárónapon pedig a vs.hu online hírportál stábjá kérdezte Soós Gyula őrnagyot a veszprémi 3. Toborzó- és Érdeklődési Központ fesztiválon végzett munkájáról.

A rendezvény ideje alatt naponta több száz fiatal érdeklődött a toborzónál a Magyar Honvédség által kínált lehetőségekről. Sokan közülük már hosz-

szabb ideje katonai pályára készülnek, de akadtak olyan látogatók is, akikben a Seregnyi Lehetőség Pontján dolgozó segítőkész katonák által mesélt missziós történetek és az erőpróbák keltették fel az érdeklődést a honvédség iránt. Öröm volt látni a „céllövöldében” egymással versenyző lézerpuskás fesztiválózókat és a repülőgép-szimulátort kipróbálókat lelkesedését, s azt, hogy minden napon seregnyi ember gyűlt a Seregnyi Lehetőség Pontja elé. A pozitív visszajelzések a standon dolgozóknak is megerősítették azt az érzést, hogy bár fárasztó hat napjuk volt, mindannyian szívesen újrakezdene a fesztivált.

Új szerepben a LEITHA monitor

ÚSZÓ MÚZEUM

IMMÁR A NAGYKÖZÖNSÉG ÁLTAL IS LÁTOGATHATÓ AZ OSZTRÁK–MAGYAR MONARCHIA HADITENGERÉSZETÉNEK ELSŐ MONITORJA, A LEITHA/LAJTA. A JELENLEG A BATTHYÁNY TÉRNÉL HORGONYZÓ HADIHAJÓ ÁLLANDÓ HELYE A TERVEK SZERINT A PARLAMENT ELŐTT LESZ, S TURISTAVONZÓ LÁTVÁNYOSÁGKÉNT SZOLGÁL MAJD.

A világ számos nagyvárosában (gondoljunk csak az angliai Portsmouth-ra, a hollandiai Amszterdamba, a svédországi Stockholmba vagy az egyesült államokbeli New York-ra) az adott ország történelmében meghatározó szerepet betöltött kereskedelmi és hadihajók a városkép részét alkotják. Hasonló szerepe lehet a jövőben a LEITHA/LAJTA monitornak is, amely a tervek szerint a négy esztendővel ezelőtti újrakeresztelésének helyszínén, a Parlament épülete előtti Duna-szakaszon kapna állandó helyet.

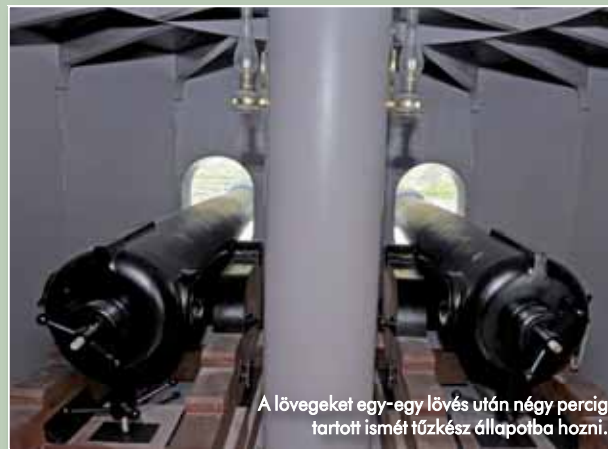
JOBB, MINT AZ EREDETI

Az SMS LEITHA és testvérhajója, az SMS MAROS építése 1870 nyarán vette kezdetét, az úszó egységek 1872-ben álltak hadrendbe. Az Osztrák–Magyar Monarchia első két dunai monitorja nagyon

Készül a parancsnoki torony teteje.

Helyére kerül az egyik 1861M löveg.

A lövegeket egy-egy lövés után négy percig tartott ismét tűzkész állapotba hozni.

hasonlított a hajótipus névadójára, az 1862-ben vízre bocsátott amerikai USS MONITOR-ra: mindenféle hagyományos felépítmény, árboc, vitorlázat vagy kötélzet nélkül, teljes egészében fémről készültek, gőzgép hajtotta őket, forgatható ágyútoronyot kaptak, fedélzetük pedig alig valamivel volt a víz szintje felett. Ami viszont nem látszott: az osztrák–magyar hajók merülése mindössze 1,06 méter volt, szemben az amerikai változat 3,2 méterével. Ezen túl, a LEITHA és a MAROS fedélzete a hajó két szélé, illetve az orr és a tat felé erősen lejtett, azaz domború volt. Ez a megoldás kis oldalmagasságot eredményezett, így a hajótest oldalsó védelmét kevesebb övpáncél felhasználásával is meg lehetett oldani, ami jótékony hatással volt a monitorok vízkiszorítására (tömegére).

Hadiszolgálat éveiben a LEITHA/LAJTA részt vett a boszniai okkupáció (1878) és az első világháború (1914–1918) harcaiban, a Tanácsköztársaság idején (1919) pedig a cseh intervenció csapatok ellen vetették be, immár a magyar írásmód szerinti néven.

– A monitort összesen négyszer építették át jelentősebb mértékben, legelőször 1887-ben. A rekonstrukció ezt az állapotot mutatja be, mivel úgy gondoltuk, hogy az eredeti változatnál – amelynél csak az ágyútorony és a konyha felépítménye emelkedett ki a fedélzet síkjából – ez érdekesebb, szebb kialakítás – tudjuk meg Stankovics Andrástól, a hajót felújító és üzemeltető Zoltán Gőzös Közhasznú Alapítvány kurátorától. – A Tanácsköztársaság bukása után végleg kivonták a hadrendből, 1928-tól pedig hosszú ideig polgári szolgálatban, elevátorhajóként üzemelt. Ennek eredményeként – a hajótest bordázatát és a fedélzeti páncélzatot leszámítva – alig maradt fenn eredeti elem. Mindez azt jelenti, hogy a gépészeti berendezésektől a fegyverzetig gyakorlatilag minden replika, azaz másolat; az egyes elemek, berendezések korabeli tervek, leírások, rajzok, fotók alapján készültek, de az eredetnél könnyebb anyagok felhasználásával és modernebb eljárásokkal. Jó példa erre a páncélozott ágyútorony, amely eredetileg 50–60 tonna súlyú lehetett, míg az ahhoz megszólalásig hasonló, szintén forgatható replika csak kilenc tonnás.

S ha már a páncélozott ágyútoronynál tartunk: ott kapott helyet a LEITHA fő fegyverze, amely két 15 centiméteres 1861M löveg volt. Az öntöttvasból készült, huzagolt csövű, Wahrendorf-

rendszerű dugattyús lövegzárral ellátott fegyver egyáltalán nem számított korszerűnek: tűzgyorsasága négy perccént egy lövés volt, s osztott löszzerrel működött, azaz külön-külön kellett a csőbe tölteni a lövedéket, illetve az azt kirepítő löportöltetet.

FEYVERZETCSERE

– Ez a meglehetősen bonyolult zárszerkezetű, eredetileg a szárazföldi erőknek tervezett korai hátültöltős löveg nem rendelkezett visszatoló mechanizmussal sem, így a hátrasiklás után kézi erővel kellett ismét tüzelési pozícióba állítani, úgy, mint a régi előlötöltős hajóágyúkat. Sem a tűzgyorsasága, sem a páncéllátúto-képessége nem felelt meg a kor követelményeinek. Mindazonáltal abban az időben a monitoroknak a folyókön nem akadt vetélytársa, a víz mellett futó utak rossz állapota pedig szinte lehetetlenné tette nehéz szárazföldi lövegek mozgását. További hátrányként említhetjük, hogy a LEITHA esetében alkalmazott haditengerészeti lövegalkalmak nem tették lehetővé a magas csömelkedést. Ez nemcsak a lőtávolság, hanem a magasban fekvő part menti erődök elleni harc szempontjából sem volt előnyös. 1893/94-ben végül a lövegeket lecserélték egy 12 centiméter űrméretű, ékzárás gyorstüzelő Krupp-rendszerű lövegre, amely egy új, kisebb, Skoda gyártmányú toronyban kapott helyet – jegyzi meg a Zoltán Gőzös Közhasznú Alapítvány kurátora.

A LEITHA 1881-ben kapott egy, majd 1887-ben még egy 25,4 milliméteres Palmkranz–Nordenfelt négycsövű szórólöveget (korabeli gyorstüzelőt); e fegyve-

reket a két oldaltorony tetején kialakított lövegplatformokra telepítették.

– A szórólöveget előerő ellen nemigen lehet alkalmazni, kis torkolati sebessége miatt pedig a páncélzatot sem ütötte át. Vélhetően torpedónaszádok ellen telepítették a fedélzetre, akkoriban ugyanis a világ vezető haditengerészeinél úgy gondolták, hogy az a hajótípus lesz a jövő fegyvere. Folyón azonban gyakorlatilag képtelenség torpedóval harcolni, mert a célt a folyásirányra merőlegesen kell támadni, e pozíció elérése közben pedig a hajó nagyon sokáig manőverezne ellenséges tűz alatt. Ezért az ötlet nem is érett valósággá. Az Osztrák–Magyar Monarchia is csak a kísérletezésig jutott; ehhez Adriai-tengerről szállított át a Dunára egy torpedónaszádot. 1897-ben le is cserélték a Palmkranz–Nordenfelt szórólövegeket Hotchkiss gyorstüzelőkre, amelyeket 1915-ben egy-egy 7 centiméteres légelhárító és gyorstüzelő ágyú váltott – mondja Stankovics András.

CIVIL A FEDÉLZETEN

Azért, hogy ne csúszson, a fedélzetet pontozott páncéllemez borítja; ezt utólag hegesztéssel alakították ki, vélhetően már a polgári szolgálat éveiben. A fedélzet alatti részben, a hajóornál található a legénységi szállást, illetve az egyetlen civil személyi, a vonalkormányos hálóhelyét is.

– A hajózási út ismerete még a jól szabályozott vizeken is elengedhetetlen, ám

A Palmkranz–Nordenfelt szórólöveg.

a Duna abban az időben egyáltalán nem tartozott ezek sorába. Hiányoztak a kiűzések (azaz a bóják), maga a folyó pedig kotoratlan, vad állapotban volt, a meder évről-évre változott, új zátonyok keletkeztek, különösen a déli, határhoz közeli szakaszokon. Kellettek tehát olyan emberek, akik az adott folyószakaszt jól ismerték, így képesek voltak segíteni a hajók navigálásában. Ők voltak a vonalkormányosok. Tudnunk kell azt is, hogy a monitorokat szezonális jelleggel használták. Október–novemberben véget ért a hajózási időszak, amely aztán csak a következő év tavaszán, általában május folyamán indult újra, de akkor is csak napal; hacsak valamiféle különleges helyzet nem kívánta meg bevetésüket, a hajók éjszakára lehorgonyoztak. Még az első világháborúban is rendkívüli haditettként jegyezték fel, ha éjszakai vállalkozást hajtott végre valamelyik monitor – mutat rá a kurátor, majd hozzáteszi: 1914-ig nem létezett önálló flottilla. A monitorok személyzete a haditengerészet állományába tartozott, s egy évre vezényelték őket folyami szolgálatra.

A legénységi szállást magunk mögött hagyva a lövegekamrába lépünk: ott kapott helyet a löszerraktár, illetve a Coles-rendszerű lövegtorony forgató berendezése. Magát a lövegtornyot az angliai Sheffieldben gyártották, ám annak súlyát a LEITHA monitort tervező osztrák mérnök, Josef von Romako jelentősen alacsonyította. Úgy számolt (s a csőrlöket is ennek megfelelően méretezte), hogy a torony mozgathatóságához hat ember elegendő lesz, ám mint kiderült, ehhez a művelethez legalább tízen kellett volna. Más lehetőség

híján, a lövegtorony forgatásához be kellett építeni egy gözgépet. A gépi erő alkalmazása kétségtelenül modernebb megoldás volt, apró szépséghiba, hogy a szerkezet a löszerraktárral egy térbe került, robbanásveszéllyel fenyegető helyzetet teremtve.

ROSSZUL JÁRT A KAPITÁNY

Tovább haladva a hajó tatja felé, a gépházba jutunk, ahol egykor a hely nagy részét a LEITHA meghajtásáról gondoskodó két-két gőzgép és lokomotív kazán foglalta el. Utóbbiak könnyűek és ideális méretűek voltak, ráadásul a beépítésük sem számított bonyolult műveletnek, mindazonáltal számos hátrányuk akadt. Például az, hogy a teljes gőzvesztéses lokomotív üzem miatt (nem alkalmazták a fűrészt gőzt visszanyerő kondenzátorokat) hatalmas gőz- és füstfelhőt termeltek, emellett óriási zajjal működtek, így a közeledő folyami hadihajót már kilométerekről látni, hallani lehetett. A hatásfoka is hagyott kívánnivalót maga után, nem beszélve a szénfogyasztásáról, ami rendkívül magas volt. Mindez kis sebességgel és hatósugárral párosult, tehát nem meglepő, hogy 1893/94-ben, a második jelentősebb átalakítás során, már rendes hajókormányokkal, illetve új, nagyobb teljesítményű gőzgépekkel szerelték fel a monitort.

– Azért, hogy több mozgásterület maradjon a látogatóknak, a rekonstrukció során a két-két gőzgépből és kazánból csak egyet-egyet építettünk vissza. Ezek szintén replikák, azaz a hajó önerőből nem tud helyt változtatni. Ugyanakkor a drótkötéles kormánykerék működőképes, miután részben az eredeti alkatrét-

Szembem a gépészeti berendezésekkel, a hajó kormány szerkezetével működőképessé.

szek felhasználásával újjá lett építve – mondja Stankovics András, majd hozzáteszi: a kéthengeres, álló elrendezésű gőzgépről nem maradtak fenn eredeti tervek, így azt két autentikusnak tekinthető ábrázolás, illetve technikai leírások alapján rekonstruálták.

Romako a haditengerészeti hagyományok szerint, azaz a tengeri vitorlás hajóknál megszokott módon a LEITHA hátsó részében helyezte el a parancsnoki kabinát, amely így a gépház hátsó falával lett szomszédos. Ráadásul a propellertergelyek is itt, a padlózat alatt néhány centiméterrel haladtak át, a kapitánynak tehát az egész hajó legzajosabb helye jutott. Nem véletlen, hogy a később épült monitoroknál már a gépház előtt, a parancsnoki torony közvetlen közelében alakították ki a lakrészt.

A haditengerészeteknél a hierarchiában

elfoglalt hely erősen kifejezésre jut a szállás nagyságában is. A LEITHA esetében például a kapitány kabinja nagyjából akkora, mint a két tiszté, illetve az összes altiszté együttvéve. Persze a parancsnoki szállás esetében ne a Waldorf Astoria királyi lakosztályának méreteire gondoljunk, a hajó első embere ugyanis mindössze kb. 12 négyzetméternyi hellyel gazdálkodhatott. A berendezés tekintetében az újjáépítőknek a fantáziájukat kellett használniuk, hiszen a LEITHA parancsnoki kabinjának kialakításáról csak alaprajzokat találtak, s más monitorokról is csak egyetlen kép maradt fenn.

A két nagyméretű partraszálló csónakot a folyami flottilla a haditengerészet-től vette át, ám azok a dunai használatra alkalmatlannak bizonyultak. Eredeti funkciójukat nem tudták betölteni, hiszen az alig egy méter merüléssű monitor szinte közvetlenül a part mellé manőverezhetett, olyan közelségbe, amely fölöslegessé tette a csónak használatát. A későbbiekben le is cserélték azokat szabványos dunai ladikokra.

– A LEITHA felbecsülhetetlen értéket képvisel, hiszen a 19. században épült folyami monitorok közül egyedül ez maradt fenn. Az egykor világszerte használt hajótípusból mára egyébként mindössze hét egység tekinthető meg, köztük az első világháború után a Monarchia haditengerészetétől vitatható módon, már a tűzszünet idején a szerbek által zsákmányolt BOD-ROG, amelyet 1905-ben kifejezetten a háborús készülődés jegyében építettek, s korszerű, hosszú csövű, messze hordó lövegekkel szerelték fel – zárja a beszélgetést Stankovics András.

A gőzgépről nem maradtak fenn eredeti tervek, így azt két ábrázolás, illetve technikai leírások alapján rekonstruálták.

A kapitány kabinja.

Elhunyt Sáray Bertalan

Hosszú, méltósággal viselt betegség után 2014. július 2-án elhunyt Sáray Bertalan rehabilitált ezredes.

Sáray Bertalan 1919. október 7-én született. Az elemi iskola elvégzése után a középiskolai tanulmányait a kőszegi M. Kir. Hunyadi Mátyás Reáliskolában végezte, 1938-ban érettségizett. A katonai középiskolából útja egyenesen a Ludovika Akadémiára vezetett, melynek elvégzése után, 1941. augusztus 20-án avatták hadnaggyá. Első tiszti beosztását a Magyar Királyi 3. Honvéd Hegyivadász Önálló Zászlóaljnál kapta, innen a következő esztendőben – saját kérésére – áthelyezték Pápára, a M. Kir. „v. Bertalan Árpád” 1. Honvéd Ejtőernyős Zászlóaljhoz. Több, nem ejtőernyős beosztást is megjárt, katonáival együtt, 1945. május elsején Ausztriában megadta magát az angoloknak. 1948 nyarán felkérték, hogy vegyen részt az ejtőernyős fegyvernem új-

jászervezésében. 1951-ben leszerelt, ami után koholt vádak alapján lefokozták, két évre internálták. 1992-ben rehabilitálták, s előbb alezredessé, majd a HM rehabilitációs bizottságában végzett lelkiismeretes munkájának elismeréseként ezredessé léptették elő. Az 1990-es évek elején csatlakozott a megalakuló Magyar Veterán Ejtőernyősök Bajtársi Szövetségéhez, s tagja lett az 1991. április 13-án, Veszprémben létrejött Magyar Ejtőernyősök Bajtársi Szövetsége első elnökségének.

Gáll Gábor

HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft			
A társaság székhelye:		1067 Budapest, Kerepesi út 29/B.	
Cégjegyzékszám:		01-09-920090	
Adószám:		20758444-2-51	
		adatok eFt-ban	
2013. évi egyszerűsített éves beszámoló	Bázis év	Tárgy év	
"A" eredménykimutatása összköltségekajrással	2012.12.31	2013.12.31	
I. Értékesítés nettó árbevétele	29 476	128 813	
II. Aktívált saját teljesítmények értéke	11 899	-9 684	
III. Egyéb bevételek	443 405	1 268 544	
IV. Anyagiellátás ráfordítások	99 763	453 369	
V. Személyi jellegű ráfordítások	342 900	1 083 105	
VI. Értékszámképzési leírás	48 413	116 859	
VII. Egyéb ráfordítások	62 215	97 697	
A. ÜZEMI (ÜZLETI) TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE	-68 511	-363 357	
VIII. Pénzügyi műveletek bevételei	17 122	19 537	
IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai	871	283	
B. PÉNZÜGYI MŰVELETEK EREDMÉNYE	16 251	19 254	
C. SZOKÁSOS VÁLLALKOZÁSI EREDMÉNY	-52 260	-344 103	
X. Rendkívüli bevételek	28 987	0	
XI. Rendkívüli ráfordítások	17 513	0	
D. RENDKÍVÜLI EREDMÉNY	11 474	0	
E. ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY	-40 786	-344 103	
XII. Adózással kapcsolatos költségek	0	0	
F. ADÓZOTT EREDMÉNY	-40 786	-344 103	
G. MÉRLEG SZERINTI EREDMÉNY	-40 786	-344 103	

IN MEMORIAM

2014. június 16. és július 18. között elhunyt:

Paál György ny. vezérőrnagy (84), Hordós Zoltán István ny. ezredes (77), Benczur Pál ny. ezredes (95), dr. Ádám Zoltán ny. ezredes (79), dr. Demeter György ny. ezredes (85), dr. Bán Károly ny. ezredes (83), Hertelendy János ny. ezredes (71), Vörösmarty Béla ny. ezredes (85), Gerencsér László ny. alezredes (86), Gócsa János ny. alezredes (77), Kiss Gyula ny. alezredes (84), Kovács Dezső ny. alezredes (86), Ó Szabó Csaba ny. alezredes (65), Irimi Mihály ny. alezredes (54), Körömi László ny. alezredes (73), Schrenk Gusztáv ny. alezredes (81), Bene Zoltán ny. alezredes (73), Borzók Károly ny. alezredes (83), Litkei Károly István ny. alezredes (72), Páricsi Dezső ny. alezredes (72), Bencsik János Árpád ny. őrnagy (80), Varga Géza ny. őrnagy (83), Hős Nagy István ny. őrnagy (80), Horváth Sándor ny. százados (62), Katona Béla ny. százados (83), Márton József ny. százados (93), Mógor György ny. százados (64), Pacskó József ny. százados (64), Tóbiás István ny. százados (66), Farkas

Miklós Csaba ny. százados (50), Csetényi György ny. hadnagy (94), Ésik Zoltán ny. főtörzsrászlós (71), Fügedi István ny. főtörzsrászlós (81), Sebők Gyula ny. főtörzsrászlós (71), Kámán Károly ny. törzsrászlós (75), Karcag Géza ny. törzsrászlós (79), Kántor Mihály ny. törzsrászlós (51), Pleszinger Sándor ny. törzsrászlós (70), Ruzsonik Károly ny. törzsrászlós (66), Agárdi Józsefné ny. törzsrászlós (80), Numan János ny. törzsrászlós (71), Soós Józsefné ny. zászlós (86), Kapcsándi Sándor ny. zászlós (70), Szemán János ny. zászlós (61), Zsidai József Sándor ny. zászlós (75), Jakab János ny. főtörzsrázmester (81), Gergely Attila ny. főtörzsrázmester (49), Gyöngyösy Gyula ny. főtörzsrázmester (83), Hibácska István ny. főtörzsrázmester (59), Jakab Gergely ny. főtörzsrázmester (54), Biczó Károlyné ny. közalkalmazott (73), Csutor István ny. közalkalmazott (75), Gregor József ny. közalkalmazott (78), Puki János ny. közalkalmazott (62), Tölgyesi Lászlóné ny. közalkalmazott (79), Kiss Pál ny. közalkalmazott (83), Komolai Sándorné ny. közalkalmazott (83), Nyirati Erzsébet ny. közalkalmazott (86), Vass Sándorné ny. közalkalmazott (81).

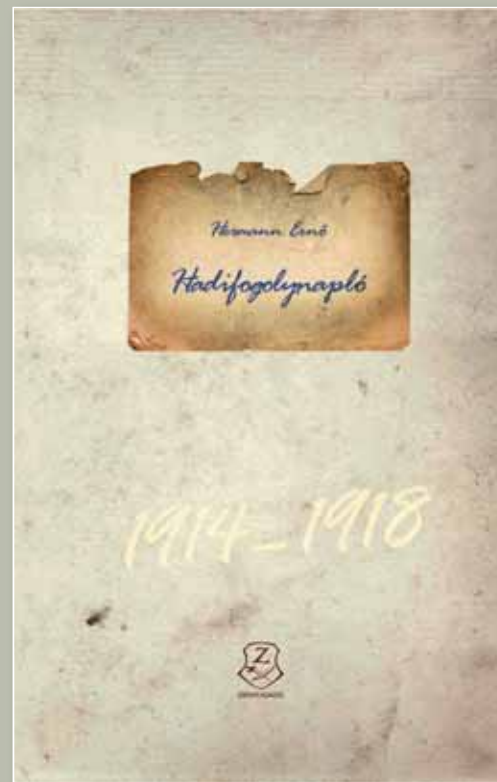
EMLÉKÜKET KEGYELETTEL MEGŐRÍZZÜK.

HADIFOGOLYNAPLÓ

„1914. augusztus 28. Kerek egy hónapja múlt, hogy a Szerbia elleni mozgósítás plakátjai megrázták az országot s nekem is búcsút kellettennem a békés otthonomtól. Azzal csókoltam meg az Édesanyámat, ne aggódjon. Két-három hónap múlva végzünk a szerbrel és egészségben fog viszontlátni. Sajnos a jelek nem alkalmasak arra, hogy ebben a reményben ringassam magam. A dolgok bonyolodnak, a harcok szaporodnak...” – néhány nap híján éppen száz éve ezekkel a gondolatokkal kezdett a naplórészlet Hermann Ernő, a k. u. k. 69. közös gyalogezred katonája, s közel hat éven át napról napra írta, dokumentálta a Nagy Háború személyesen átélt poklát, történéseit, illetve hadifogsága borzalmaival. Bár a naplórészlet szubjektív műfaj, elsősorban önmaga számára veszi leltárba az eseményeket a memoár készítője, Hermann Ernő emlékiratának sorai azonban a történelmi értékek mellett olyan irodalmi értékekkel is bírnak, amelyeknek köszönhetően az utókor, az olvasók számára is hasznos és olvasható dokumentumgyűjteményt alkotnak.

Erre a megállapításra jutott dr. Sárosi István is, amikor egyfajta családi örökség részeként, Ernő bácsi személyes tárgyai között rátalált egykori katonaládájára, s a benne sorjázó relikviák szemrevételezését követően beleolvast meg a naplójába. Gondos örökségként eljárva a „talált kincset” szakértőknek, hadtörténészeknek, szerkesztőknek is megmutatta, majd komoly utómunkával kötetbe rendezte, és a Zrínyi Kiadó gondozásában megjelentette „Hadifogolynapló” címmel közcikcset tette.

Hermann Ernő 1884-ben született, a négygyermekes család egyetlen fiú-

gyermekként, édesapjuk korai elvesztését követően, hamar felnőtté kellett érnie. A mosonmagyaróvári agrárakadémia elvégzése, illetve az első világháború és a hadifogság évei után különböző nagybirtokok gazdatisztként dolgozott. Rendkívül széles körű műveltséggel rendelkezett, tekintélyes méretű saját könyvtára volt, bárhol szolgált az országban, mindig igyekezett hozzájutni a jelentősebb napi- és hetilapokhoz, s amikor Magyarországon még alig ismerték a rádiót, ő már a világ híreit hallgatta a maga készített detektoros készülékén.

Alighanem ez az átlagon felüli érdeklődés, információs vágy is motiválta a naplórészletben, mozgatóerőt, hajtóenergiát jelentett számára, hogy sanya-

ru körülmények között, éhezve, fáva, sokszor halálfélelemtől reszketve, inség és nélkülözések közepette, honvágytól szenvedve is napról napra dokumentálja megpróbáltatásait. A borzalom mellett a már megírt anyag is teher volt, hiszen egyik front-helyszínről a másikra költözve, táborhelyről táborhelyre vonulva a ruhája alatt, testére erősítve hordozta a papírkötegeket. Nyilván tudnia kellett, hogy amit tesz, az hadbíróági ítélet nélkül is az azonnali kivégzés veszélyét jelentené számára: katona és hadifogoly ugyanis semminemű írott anyagot nem készíthetett, nem tarthatott magánál, mert minden leírt és meg nem semmisített szó katonai alakulatról, táboráról, mint „hadítok” kerülhet az ellenség kezére, a hazaárulás büntetése pedig azonnali golyó általi halál. Mégis, naponta írt, írt rendületlenül.

Mindezek ismeretében az első világháború egyik legszemélyesebb emléke, lenyomata lett ez a napló, illetve az abból született forrásértékű kötet. Felidézi azokat az érzéseket, reméleteket és reményt, megpróbáltatásokat és hétköznapiakat, amelyeket a hadifogolyok megélték a szibériai táborokban.

A személyes visszaemlékezésből kirajzolódik a történelmi korszak, az embert próbáló idők, az ismeretlen tájak, ahol évekig hidegben, éhséggel küzdve élték mindennapjaikat a hadifogoly katonák – mindvégig a hazatérésben reménykedve. Ezekben a vérzataros években minden családnak volt gyász – még egy szál virágot sem tudtak tenni az idegen ország földjében, jeltelemül eltemetett gyermekük, férjük, testvérük, apjuk sírjára. Ily módon ez a könyv egyfajta tisztelgés is a hősek és áldozatok emléke előtt.

Kőbe vésve, bronzba öntve

AZ ÖREG HUSZÁR

A budai várban, a Szent György utca és a Palota út sarkán, a Dísz tér mellett áll Kisfaludi Strobl Zsigmond 1932-ben felavatott alkotása, egy 18. századi magyar huszárt ábrázoló 230 centiméter magas bronzszobor. A kardja élet vizsgáló öreg katona alakját a művész 1926-ban mintázta, s az alkotás annyira megtetszett Serényi Richárd Zürichben élő magyar származású gyáriparosnak, hogy saját pénzéből fedezte a közterületi változat bronzba öntésének és felállításának költségeit. Annyi kikötése volt csupán, hogy a műalkotás Buda várában, valahol a királyi palota közelében kapjon helyet. Az adományt örömmel fogadó fővárosi vezetés elfogadta a kívánságot, s a szobor arra a helyre került, ahol ma is látható.

A haraszi mészakőből készült talapzatot a 20. századi neobarokk építészet kiemelkedő alakja, Wälder Gyula készítette. A 2006-ban restaurált szobor előtt, a járda kockakövebe ágyazva 1988 óta egy márványtábla emlékeztet az első magyar reguláris huszárezred felállításának 300. évfordulójára.

Jelenlegi ismereteink szerint a huszár (hussarones) szót a magyar könnyűlovasságra vonatkoztatva először Mátyás király írta le egy 1481-ben született latin nyelvű levelében: „equites levis armaturae, quos hussarones appellamus”, azaz „könnyű fegyverzetű lovasok, akiket huszároknak nevezünk”.

A huszárság valódi története a 17. század második felének két nagy európai konfliktusával, a törökellenes háborúval (1683–1699), illetve a Francia Királyság és a Habsburg Birodalom vezetete két koalíció között lezajlott pfalzi örökösödési háborúval (1688–1697) indult. A különböző európai országok hadseregei akkoriban kezdtek huszárkötélékek szervezésébe – mindezt tették magyarok bevonásával, mert kontinens-szerte őket tartották e csapatnem mestereinek. A magyarországi Habsburg-ellenes mozgalmak kudarcai után pedig szép számmal akadt harcban kipróbált honfitársunk, aki hazáját kényszerűségből elhagyva külföldön próbált szerencsét.

A magyar huszárok tehát komoly hírnévre tettek szert, amit a Rákóczi-szabadságharc bukása (1711) sem homályosíthattott el: továbbra is mindenütt szívesen látták őket. A fejedelem életét a trencséni csatában még ifjú kapitányként megmentő Bercsényi László például később Franciaország hadseregében szolgált 46 évet. Ez idő alatt 14 hadjáratban vett részt, s a huszárság első számú szakértőjeként elérte azt, amit rajta kívül csak két külföldinek sikerült: francia marsall lett, azaz megkapta a minden katonai rendfokozat fölött álló méltóságot. Persze rajta kívül még rengetegen szolgáltak különféle idegen hadseregekben, így nem meglepő, hogy a világ 34 országában terjedt el a könnyűlovasságnak e jellegzetesen magyar megjelenési formája. Ebből adódóan a csatamezőkön gyakran kerültek szembe egymással huszáralakulatok, s bizony az is előfordult, hogy ilyenkor magyar küzdött a magyar ellen.

Számos kiváló huszárnk írta be nevét aranybetűkkel történelmünkbe: például II. Rákóczi Ferenc legkitünőbb tábornoka, az 1709-ben elhunyt Vak Bottyán, aki a fejedelem szolgálatában a Dunántúlon aratta legszebb diadalait, a csatákba pedig aranyozott, vert ezüst harci szekerével vezette katonáit. A páratlanul merész vállalkozás keretében Berlint megsarcoló, amúgy 57 éves katonai pályafutása során három Habsburg uralkodó alatt is szolgált Hadik András (1710–1790), kortársa, a kivételes hadvezéri képességekkel rendelkező, számtalan csata sorsát eldöntő Nádasdy Ferenc (1708–1783) vagy a legvittezebb huszár, a napóleoni háborúk magyar hőse, az őbesteri (ezredesi) rendfokozatot szédítő gyorsasággal elérő Simonyi József (1771–1832) ugyancsak e sorba kívánkozik.

A huszárság fénykora Mária Terézia idején (1740–1780) kezdődött, a napóleoni háborúk során érte el csúcspontját, hanyatlása pedig a porosz–osztrák háborúval (1866), illetve az ismétlődő és sorozatlóvó fegyverek megjelenésével indult: az első világháborúban (1914–1918) indított lovasrohamok nagy része verbe fulladt az akkor már széles körben elterjedt géppuskák alkalmazásának eredményeként. A huszárokat tehát a lovaikról a lövészárkokba parancsolták, megfosztották őket jellegzetes hadöltözéküktől, felszerelésük pedig rohamsisakkal, gyalogsági ásóval és gázálarcral egészült ki.

Bár történelmi szerepüket addigra már eljátszották, huszárok a második világháborúban is részt vettek: a magyar királyi honvéd hadsereg lovasdandárja, majd huszárhadosztálya a keleti fronton harcolt, s 1945-ben szűnt meg. A háború után hazánkban még felállítottak két új huszárezredet, ám kilenc évvel később, 1954-ben feloszlatták azokat.

Feith László

Fotó:
Rócz Tünde

HONVEDELEM.HU

MÁR A FACEBOOKON IS!

